KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Stratejik Araştırma Merkezi
SAM

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İİBF
Uluslararası İlişkiler Bölümü

5. SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER KONGRESİ

ÖZET KİTAPÇIĞI

14-16 Eylül 2022
14-16 Sept. 2022

www.ircongress.org

5th POLITICS & INTERNATIONAL RELATIONS CONGRESS

ABSTRACT BOOK

KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Stratejik Araştırma Merkezi
SAM

KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İİBF

Uluslararası İlişkiler Bölümü

30 uluslararası ilişkiler bölümü 1992 .yıl

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ • 1955 • KARADENİZ TECHNICAL UNIVERSITY

POL-IR2022

Organising Commi ee

- Associate Professor Ozgur Tufekci – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Ayca Eminoglu – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Vahit Guntay – Karadeniz Technical University, Turkey
- Lecturer Dr Esra Elif Nartok – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Hulya Kınık – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Fevzi Kırbaşoğlu – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Çağlar Kaya – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Dr Ayçe Sepli – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Abdullah Kayar – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Çağıl Durdu – Karadeniz Technical University, Turkey
- Research Assistant Elif Esra Caner – Karadeniz Technical University, Turkey

*Interna onal Scien fic Co mi ee**

- Dr Shane Brennan – American University in Dubai, United Arab Emirates
- Associate Professor Alper Tolga Bulut – Karadeniz Technical University, Turkey
- Dr. Alessia Chiria – University for Foreigners of Perugia, Italy
- Professor Murat Cemrek – Necme Erbakan University, Turkey
- Associate Professor Rahman Dag – Zonguldak Bulent Ecevit University, Turkey
- Dr. Federico Donelli – University of Genoa, Italy
- Associate Professor Ayca Eminoglu – Karadeniz Technical University, Turkey
- Professor Suleyman Erkan – Karadeniz Technical University, Turkey
- Professor Monique Sochaczewski Goldfeld – Escola de Comando e Estado-Maior do Exército, Brazil
- Assistant Professor Fatma Akkan Gungor – Karadeniz Technical University, Turkey
- Professor Ayla Gol – York St. John University, United Kingdom
- Associate Professor Vahit Guntay – Karadeniz Technical University, Turkey
- Professor Emre Iseri – Yasar University, Turkey
- Professor Gokhan Kocer – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Ismail Kose – Karadeniz Technical University, Turkey
- Dr SungYong Lee – University of Otago, New Zealand
- Dr Esra Elif Nartok - Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Ali Onur Ozcelik – Eskisehir Osmangazi University, Turkey
- Professor Alp Ozerdem – George Mason University, USA
- Assistant Professor Kaan Renda – Hacette e University, Turkey
- Dr Paul Richardson – University of Manchester, United Kingdom
- Professor Didem Ekinci Sarıer – Cankaya University, Turkey
- Associate Professor Bulent Sener – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Hüsrev Tabak – Recep Tayyip Erdogan University, Turkey
- Professor Coskun Topal – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Ozgur Tufekci – Karadeniz Technical University, Turkey
- Associate Professor Murat Ulgul – Karadeniz Technical University, Turkey
- Dr Emre Yuruk - Karadeniz Technical University, Turkey

* *The surnames are listed in alphabetical order.*

#polir2022

Twitter: @IR_Congress

Facebook: IRCongress

www.ircongress.org

Kongre Programı / Congress Program

14 Eylül/September - Çarşamba/Wednesday

Açılış Programı / Opening Ceremony

09:30-10:30	**Açılış Konuşması / Opening Speech** Prof. Dr. Mustafa Aydın – Kadir Has Üniversitesi
10:30-10:45	**KTÜ-Uluslararası İlişkiler Bölümü 2022 Yılı En İyi Doktora Tezi Ödül Töreni**
10:45-11:00	**Çay-Kahve Arası / Coffee Break**
11:00-12:30	**1. Oturum / 1st Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Gökhan Koçer*
Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Farklı Yönleri

- "Ukrayna Savaşı Sonrasında Avrupa Ortak Güvenlik Savunma Politikası'nın Geleceği"
  Sinem Ünaldılar
- "Ekonomik Güvenlik: Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Tedarik Zinciri Üzerindeki Etkileri"
  Zeynep Ece Ünsal & Gülçin Elif Yücel
- "Ukrayna İşgali Bağlamında Rusya'nın Karadeniz Politikası"
  Mustafa Üren
- "'Trajedisiz' Güvenlik İkilemi Mümkün mü? Rusya-Ukrayna Savaşı Üzerine Bir İnceleme"
  Dilek Karadeniz Topal & Özgür Tüfekçi
- "Ukrayna-Rusya Savaşı'nın Gıda Güvenliğine Etkisi"
  Şeyma Kalyoncu-İlhan & Gökhan Koçer

13:30-15:00	**2. Oturum / 2nd Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Murat Ülgül*
International Security, Human Security / Humanitarian Intervention

- "Global Challenges against Human Security: Enduring Insecurities and Hierarchies"
  Mustafa Onur Yalçın & İsmail Erkam Sula
- "Power Politics and Conflict: The Case of the Russia-Ukraine War"
  Büşra Bayramoğlu & İsmail Erkam Sula
- "Türkiye's Mediation Efforts in the Context of the Russia-Ukraine War"
  Catalin Alin Costea

15:00-15:15	**Çay-Kahve Arası / Coffee Break**
15:15-16:30	**3. Oturum / 3rd Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Bülent Şener*
Uluslararası Hukuk ve İnsan Hakları

- "Suriye'nin Kuzeyinde Muhalif Grupların Kontrolündeki Güvenli Bölgelerin Önemi ve Geleceği"
  Serhat Erkmen
- "Uluslararası İnsancıl Hukuk ile İnsan Hakları Hukuku Arasındaki Etkileşim ve Otonom Silah Sistemleri"
  Adem Özer
- "Uluslararası Hukuk ve Türkiye Hukukuna Göre Yabancı Kavramı"
  Zehra Aydın-İşcan
- "İnsan Haklarının Bir Uluslar Üstü Örgüt Tarafından İhlali: Frontex Örneği"
  Buket Ökten-Sipahioğlu
- "Türk İş Hukukunda ve Uluslararası İş Hukuku Kaynaklarında Aile Dostu Uygulamalar"
  Yusuf Erdem Tunç & Müjdat Şakar

15 Eylül/September - Perşembe/Thursday

09:00-10:30 4. Oturum / 4th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Esra Elif Nartok*

Geopolitics and Regional Dynamics

- "Strategic Importance of the Ganja Gap in the New Security Scenario"
  Miguel Borja Bernabé-Crespo
- "Understanding the Use of Soft Power: US-Russian Rivalry in Kazakhstan"
  Karlygash Deligoz & İsmail Erkam Sula
- "British-Turkish Relations through the Lens of Syrian Refugee Crisis"
  Fahriye Begüm Yıldızeli
- "The Positions of Poland and Hungary during Russia-Ukraine War in the Context of EU Membership"
  Sevgi Çilingir

10:30-10:45 **Çay-Kahve Arası / Coffee Break**

10:45-12:15 5. Oturum / 5th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Erol Kalkan*

Yeni Güç Dengeleri, Yeni Rekabet Alanları

- "Çok Kutuplululuktan Çift Kutupluluğa: 21. Yüzyılda Yapısal Realizm"
  Fikret Baykalı
- "Avrupa Birliği Referandumu Kampanyası Sırasında Ayrılma Yanlılarının Söylemlerinde Türkiye'nin Olası Üyeliği"
  Ayçe Sepli
- "Çokuluslu Şirketlerin Rusya'ya Uyguladığı Yaptırımlar: Kurumsal Aktivizm vs Kurumsal Eşbiçimcilik"
  Nimet Kalkan & Muhammet Negiz
- "Bir Kuşak Bir Yol: Bir Tuzak mı?"
  Canan Kışlalıoğlu

10:45-12:15 6. Oturum / 6th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Yücel Bulut*

Bölge Çalışmaları

- "Afganistan'da Artan Ekolojik Tehdit: Su Sorunu"
  Erdal Bayar
- "Ulusal, Bölgesel ve Küresel Boyutlarıyla İran'ın Çevre Politikaları"
  Muhammet Fatih Özkan
- "Bir İslami Hareket olarak Nahda'nın İncelenmesi"
  Gökçe Kars

13:30-15:00 7. Oturum / 7th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ayça Eminoğlu*

Toplumsal Cinsiyet ve Uluslararası İlişkiler, Feminizm

- "Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplinindeki Toplumsal Cinsiyet Uçurumu"
  Seven Erdoğan
- "Postkolonyal Feminizm"
  Gülmelek Doğanay
- "Atilla İlhan'ın 'Yanlış Baladlar'ında Kadın Teması"
  Esranur Karaçengel & Zeynep Şahin
- "Silahlı Çatışmalarda Cinsel Şiddet ve Tecavüzün Savaş Aracı Olarak Kullanılması: Rusya-Ukrayna Savaşı"
  Adem Özer

13:30-15:00 8. Oturum / 8th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ulaş Kutsi Çezik*

Dış Politika Çalışmaları

- "Rusya Federasyonu'nun Dış ve Güvenlik Politikası Yaklaşımlarında 1990'lı Yıllar ve Bu Yaklaşımların Putin Dönemi'ne Yansımaları"
  Aziz Balcı
- "Pragmatik Bir Dış Politika Örneği: Hindistan'ın Rusya-Ukrayna Savaşı'ndaki Tarafsızlık Politikası"
  Ferhat Çağrı Aras
- "İran'ın Dağlık Karabağ Politikası"
  Ayşe Ataş

15:00-15:15 Çay-Kahve Arası / Coffee Break

15:15-16:30 9. Oturum / 9th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Yücel Bulut*

Yeni Güvenlik Sorunları / New Perspectives in International Relations

- "A Way Out of Western-centrism in IR: Going Beyond the Agent-Structure Duality"
  Çağla Lüleci-Sula
- "Enerji Bölgeselciliği: Şangay Enerji Kulübü Örneği"
  Zehra Aksu
- "Afyon Bağımlısı, Afyon Üreticisi Ülke: Afghanistan"
  Erdal Bayar
- "Neoliberalizm Mağlup Edilebilir mi?"
  Ahmet Can Güler

16 Eylül/September - Cuma/Friday

09:00-10:30 **10. Oturum / 10th Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *İsmail Köse*

Türk Dış Politikası

- "Uluslararası İlişkilere 'Duygusal Bakış' Açısından AK Parti Dönemi Türkiye-İsrail İlişkileri"
  Ayşe Küçük
- "Üs Politikası Çerçevesinde Türkiye'nin Katar'a Askeri Konuşlanmasına Yönelik Bir İnceleme"
  Gökhan Öçalan & Gökhan Koçer
- "Ortak 'Tehdit' Temelinde İkili İlişkiler Arayışı: Ermenistan-Yunanistan İlişkileri ve Türkiye"
  Timuçin Arslan

10:30-10:45 **Çay-Kahve Arası / Coffee Break**

10:45-12:00 **11. Oturum / 11th Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ayça Eminoğlu*

Savaş Kuramı ve Savaşın Dönüşümü

- "Herfried Münkler ve Zygmunt Bauman Analizinde Yeni Savaşlar"
  Nazlı Terzi
- "Haklı Savaş Olgusu ve Çatışmanın Devamlılığı"
  Tolga Sakman
- "Silahlı İnsansız Hava Araçları Savaşı Dönüştürüyor Mu?"
  Oğuzhan Çakır & Ayça Eminoğlu

13:30-15:00 **12. Oturum / 12th Session**

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Vahit Güntay*

İç Politika ve Kimlik

- "Türkiye'de Popülist Söylem, Strateji ve İktidar: Son 20 Yıla Genel Bir Bakış"
  Burak Cop
- "Dünya Siyasetinde Yeni Bir Otoriter Popülizm Türü: Catonism"
  Çağlar Ezikoğlu
- "Kapsayıcı Kimlikten Çoklu Kimliklere Barış İnşasında Kimlik Tartışmaları Afganlık, Kuzey İrlandalılık ve Güney Afrikalılık"
  Safiye Ateş Burç

15:00-15:15 Çay-Kahve Arası / Coffee Break

15:15-16:30 13. Oturum / 13th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Bülent Şener*

Uluslararası Güvenlik ve Terör

- "2007-2021 Yılları Arasında EUROPOL Tarafından Yayınlanan Terörizm Durum ve Eğilim Raporlarındaki Değişim ve Devamlılıklara Dair Bir Değerlendirme"
  Murat Demirel
- "Barışta Güvenliğin Önemi: Kolombiya FARC Barış Sürecinde Eski FARC Cinayetlerinin Analizi"
  Başar Baysal

Katılımcı Listesi / Participant List

1.	Prof. Dr.	Mustafa Aydın	Kadir Has Üniversitesi
2.	Prof. Dr.	Süleyman Erkan	Karadeniz Teknik Üniversitesi
3.	Prof. Dr.	Gökhan Koçer	Karadeniz Teknik Üniversitesi
4.	Prof. Dr.	Coşkun Topal	Karadeniz Teknik Üniversitesi
5.	Prof. Dr.	Serhat Erkmen	Altınbaş Üniversitesi
6.	Prof. Dr.	Müjdat Şakar	Marmara Üniversitesi
7.	Doç. Dr.	Özgür Tüfekçi	Karadeniz Teknik Üniversitesi
8.	Doç. Dr.	Alper Tolga Bulut	Karadeniz Teknik Üniversitesi
9.	Doç. Dr.	Ayça Eminoğlu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
10.	Doç. Dr.	Vahit Güntay	Karadeniz Teknik Üniversitesi
11.	Doç. Dr.	Erol Kalkan	Karadeniz Teknik Üniversitesi
12.	Doç. Dr.	İsmail Köse	Karadeniz Teknik Üniversitesi
13.	Doç. Dr.	Bülent Şener	Karadeniz Teknik Üniversitesi
14.	Doç. Dr.	Murat Ülgül	Karadeniz Teknik Üniversitesi
15.	Doç. Dr.	Burak Cop	
16.	Doç. Dr.	Sevgi Çilingir	Dokuz Eylül Üniversitesi
17.	Doç. Dr.	Seven Erdoğan	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
18.	Doç. Dr.	Altuğ Günal	Ege Üniversitesi
19.	Doç. Dr.	İsmail Erkam Sula	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
20.	Doç. Dr.	Sinem Ünaldılar	Ege Üniversitesi
21.	Dr. Öğr. Üyesi	Fatma Akkan Güngör	Karadeniz Teknik Üniversitesi
22.	Dr. Öğr. Üyesi	Ayşe Ataş	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
23.	Dr. Öğr. Üyesi	Aziz Balcı	Ankara Bilim Üniversitesi
24.	Dr. Öğr. Üyesi	Başar Baysal	Ankara Bilim Üniversitesi
25.	Dr. Öğr. Üyesi	Murat Demirel	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
26.	Dr. Öğr. Üyesi	Anıl Çağlar Erkan	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
27.	Dr. Öğr. Üyesi	Canan Kışlalıoğlu	Bitlis Eren Üniversitesi
28.	Dr. Öğr. Üyesi	Ayşe Küçük	
29.	Dr. Öğr. Üyesi	Tolga Sakman	Diplomatik İlişkiler ve Politik Araştırmalar Merkezi (DİPAM)
30.	Dr. Öğr. Üyesi	Çağla Lüleci Sula	TED Üniversitesi
31.	Dr. Öğr. Üyesi	Zeynep Ece Ünsal	Beykent Üniversitesi
32.	Dr. Öğr. Üyesi	Mustafa Üren	Bağımsız Araştırmacı
33.	Dr. Öğr. Üyesi	Fahriye Begüm Yıldızeli	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
34.	Dr. Öğr. Üyesi	Gülçin Elif Yücel	Beykent Üniversitesi
35.	Asst. Prof.	Miguel Borja Bernabé-Crespo	Universidad Autónoma de Madrid
36.	Asst. Prof.	Alejandro Vallina-Rodríguez	Universidad Autónoma de Madrid
37.	Öğr. Gör. Dr.	Ferhat Çağrı Aras	Karadeniz Teknik Üniversitesi
38.	Öğr. Gör. Dr.	Yücel Bulut	Karadeniz Teknik Üniversitesi
39.	Öğr. Gör. Dr.	Ulaş Kutsi Çezik	Karadeniz Teknik Üniversitesi
40.	Öğr. Gör. Dr.	Çağlar Ezikoğlu	Çankırı Karatekin Üniversitesi
41.	Öğr. Gör. Dr.	Esra Elif Nartok	Karadeniz Teknik Üniversitesi
42.	Öğr. Gör. Dr.	Buket Ökten Sipahioğlu	Ankara Üniversitesi
43.	Öğr. Gör. Dr.	Emre Yürük	Karadeniz Teknik Üniversitesi
44.	Dr. Arş. Gör.	Ayçe Sepli	Karadeniz Teknik Üniversitesi
45.	Dr. Arş. Gör.	Gülmelek Doğanay	Karadeniz Teknik Üniversitesi

46.	Dr. Arş. Gör.	Safiye Ateş Burç	Mardin Artuklu Üniversitesi
47.	Dr.	Şeyma Kalyoncu İlhan	
48.	Öğr. Gör.	Cem Küçükali	Karadeniz Teknik Üniversitesi
49.	Öğr. Gör.	Fikret Baykalı	Milli Savunma Üniversitesi
50.	Arş. Gör.	Elif Esra Caner	Karadeniz Teknik Üniversitesi
51.	Arş. Gör.	Çağıl Durdu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
52.	Arş. Gör.	Yasin Çağlar Kaya	Karadeniz Teknik Üniversitesi
53.	Arş. Gör.	Abdullah Kayar	Karadeniz Teknik Üniversitesi
54.	Arş. Gör.	Hülya Kınık	Karadeniz Teknik Üniversitesi
55.	Arş. Gör.	Fevzi Kırbaşoğlu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
56.	Arş. Gör.	Nimet Kalkan	Karadeniz Teknik Üniversitesi
57.	Arş. Gör.	Muhammet Negiz	Karadeniz Teknik Üniversitesi
58.	Arş. Gör.	Yusuf Erdem Tunç	Karadeniz Teknik Üniversitesi
59.	Arş. Gör.	Erdal Bayar	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
60.	Arş. Gör.	Adem Özer	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
61.	Arş. Gör.	Muhammet Fatih Özkan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
62.	Arş. Gör.	Mustafa Onur Yalçın	Sakarya Üniversitesi ORMER
63.	Research Assist.	Catalin Alin Costea	Romanian Centre for Russian Studies
64.	Doktora Öğr.	Zehra Aksu	Karadeniz Teknik Üniversitesi
65.	Doktora Öğr.	Gökhan Öçalan	Karadeniz Teknik Üniversitesi
66.	Doktora Öğr.	Zeynep Şahin	Karadeniz Teknik Üniversitesi
67.	Doktora Öğr.	Dilek Karadeniz Topal	Karadeniz Teknik Üniversitesi
68.	Doktora Öğr.	Büşra Bayramoğlu	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
69.	Doktora Öğr.	Karlygash Deligoz	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
70.	Doktora Öğr.	Zehra Aydın İşcan	Marmara Üniversitesi
71.	Doktora Öğr.	Esranur Karaçengel	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
72.	Doktora Öğr.	Gökçe Kars	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
73.	YL Mezunu	Timuçin Arslan	Bağımsız Araştırmacı
74.	YL Öğr	Oğuzhan Bal	Karadeniz Teknik Üniversitesi
75.	YL Öğr	Oğuzhan Çakır	Karadeniz Teknik Üniversitesi
76.	YL Öğr.	Can Asarcık	Kırıkkale Üniversitesi
77.	YL Öğr.	Ahmet Can Güler	Universität Wien
78.	YL Öğr.	Nazlı Terzi	Milli Savunma Üniversitesi

14 Eylül/September- Çarşamba/Wednesday
11:00-12:30 1. Oturum / 1st Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Gökhan Koçer*

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Farklı Yönleri

- "Ukrayna Savaşı Sonrasında Avrupa Ortak Güvenlik Savunma Politikası'nın Geleceği"
  Sinem Ünaldılar
- "Ekonomik Güvenlik: Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Tedarik Zinciri Üzerindeki Etkileri"
  Zeynep Ece Ünsal & Gülçin Elif Yücel
- "Ukrayna İşgali Bağlamında Rusya'nın Karadeniz Politikası"
  Mustafa Üren
- "'Trajedisiz' Güvenlik İkilemi Mümkün mü? Rusya-Ukrayna Savaşı Üzerine Bir İnceleme"
  Dilek Karadeniz-Topal & Özgür Tüfekçi
- "Ukrayna-Rusya Savaşı'nın Gıda Güvenliğine Etkisi"
  Şeyma Kalyoncu-İlhan & Gökhan Koçer

UKRAYNA SAVAŞI SONRASINDA AVRUPA ORTAK GÜVENLİK SAVUNMA POLİTİKASI'NIN GELECEĞİ

Sinem Ünaldılar / Ege Üniversitesi

Özet

Avrupa Birliği Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası, AB'nin kurulduğu dönemden günümüze geliştirmeye ve kendisini var etmeye çalıştığı bir alandır. Ancak uluslararası ilişkilerin farklı dönemlerinde yaşanan farklı konjonktürel gelişmeler, dış politika ve güvenlik alanında istenilen ilerlemenin sağlanamamasına neden olmuştur. Lizbon Anlaşması ile birlikte bu alanda ciddi kurumsal düzenlemeler yapılmış olsa da peşi sıra yaşanan Arap Baharı, Suriye iç savaşı, mülteci sorunu, neoliberal sistemdeki kırılmalar, Brexit ve aşırı sağ iktidarların yükselişi gibi sorunlar bu alanda istenilen gelişmenin sağlanmasına engel olmuştur. AB, OGSP alanında yaşanılan sorunları gidermek ve kendisine daha tutarlı ve sağlam bir yol haritası çizmek adına Stratejik Pusula belgesini kabul etmiş ve uluslararası sistemin dönüşüm sürecinde güçlü bir aktör olmasını sağlayacak önlemler almaya gayret etmiştir. Ancak üyeler arasındaki dış politika ve ulusal çıkar farklılıkları, güvenliğin farklı bakış açılarıyla değerlendiriliyor olması istenilen dayanışmanın mümkün olmaması sonucunu vermiştir.

Ukrayna-Rusya arasındaki savaş ise hem Avrupa güvenlik mimarisi hem de OGSP adına gerçek bir dönüm noktası olmuştur. AB tarihinde ilk defa Rusya'ya uygulanacak yaptırımlar konusunda tek ses olmayı başarmış bununla birlikte pek çok üyesi geleneksel dış politikalarından farklı politikalar izlemişlerdir. Almanya savunma harcamalarını arttırıp Ukrayna'ya ağır silahlar dahil silah yollamayı kabul ederken İsveç ve Finlandiya yıllardır sürdürdükleri tarafsızlık statülerini değiştirecek NATO üyeliğine başvurmuşlardır. Kırım'ın ilhakından sonra da AB üyeleri Rusya'ya yaptırımlar uygulamıştı. Ancak o dönem bu yaptırımlar uygulanırken katılmak istemeyen, Rusya ile ilişkilerini bozmak istemeyen AB üyelerinden bahsetmek mümkündü. Ukrayna Savaşından sonra ise tüm farklılıklara rağmen AB yekpare bir duruş sergilemeyi başarmıştır.

Ukrayna Savaşı'nın OGSP alanında meydana getirdiği değişikliklerden birisi de güvenliğin sağlanması konusunda NATO'nun daha fazla ön plana çıkarılmasıdır. Geçmiş dönemlerde AB'nin OGSP alanındaki ilerlemelerinin NATO'ya rakip olup olamayacağı gibi kuşkular söz konusuyken Ukrayna Savaşı AB'nin NATO'nun tamamlayıcısı ve destekçisi olduğunun altının bir kez daha çizilmesini sağlamıştır. Bununla birlikte savaş, Ukrayna ve

Moldova'ya aday ülke statüsünün verilmesiyle AB genişlemesi üzerinde de etki yaratmıştır.

Genel olarak Ukrayna Savaşı dayanışma ruhunun ön plana çıkması ve uluslararası güvenlik örgütlerinin işbirliğini arttırmış olmasına rağmen çözülmesi ve düşünülmesi gereken pek çok sorun mevcuttur. AB genişlemesinin OGSP'yi nasıl etkileyeceği, savaş sonrası Rusya'nın Avrupa güvenliği içerisinde nasıl konumlandırılacağı, OGSP alanındaki kurumsal değişikliklerin neler olacağı ve değişen uluslararası ilişkilerde AB'ni nasıl bir güvenlik aktörü haline geleceği analiz edilmesi gereken başlıklardandır. Bu çerçevede bu çalışma Ukrayna savaşı sonrasında OGSP'nin geleceğinin analiz edilmesini, AB'nin uluslararası ilişkiler aktörü olarak gelecek rolünün tartışılmasını hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: AB, OGSP, Ukrayna Savaşı, Dayanışma, NATO

EKONOMİK GÜVENLİK: RUSYA-UKRAYNA SAVAŞININ TEDARİK ZİNCİRİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Zeynep Ece Ünsal / Beykent Üniversitesi
Gülçin Elif Yücel / Beykent Üniversitesi

Özet

"Güvenlik" kavramı Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan yeni uluslararası sistem içerisinde farklı perspektiflerden değerlendirilmiş ve ulus devletler düzeyinde yeni güvenlik tehditleri tanımlanmaya başlanmıştır. Güvenliğin genişlemesi ve derinleşmesi kapsamında uluslararası sistem içerisinde ekonomik temelli büyüme oranlarında yaşanan farklılıklar sistem içerisinde güç hiyerarşisinin bozulmasına yol açmaktadır. Ulusal ekonomik güvenlik politikalarına duyulan ihtiyaç, 2008 küresel krizi ile belirginleşmiş, ekonomik öngörülebilirlik ve kriz politikaları, uluslararası finansal istikrar ve sermaye hareketlerinin güvenliği gibi sorunlar ön plana çıkmıştır. Diğer taraftan buhranların etkilerinin sadece ekonomik olmaktan öte siyasi alanda da hissedilmesi, ülkelerin farklı bir iktisadi gelişime doğru itilmesine ve ekonomi ile politikanın iç içe geçtiği gelişmeler yaşanmasına sebep olmuştur. Güvenlik, çok boyutlu ve çok kapsamlı bir olgudur. "Ekonomik güvenlik", ekonomi ve finans alanlarında yeni olguların toplumsal hayatın her boyutunu etkilediği küreselleşme açısından özel bir rol oynamaktadır.- Özünde oldukça geniş bir kapsama sahip olan "Ekonomik Güvenlik" kavramı sıklıkla ticaret ve yatırım gibi dar kapsamlı ekonomik ilişkiler bağlamında anılmaktadır. Ancak, gerekli üretim düzeyini, ürün kalitesini, ekonomik rekabet gücünü, küresel ticarete etkin bir şekilde katılmayı, iş birliğini, bilimsel ve teknik başarıların devamlılığını içeren "ekonomik bağımsızlık", aslında olası dış etkilere karşı da bir kalkan görevi görebilmektedir. Günümüz dünyasında dünya ticaretindeki ekonomik milliyetçilik ve daralmanın güvenlik sorunu yaratacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla ekonominin güvenliğinin de devletler için bir ulusal güvenlik sorunu haline geldiği görülmektedir. Bu çalışmada ekonomik olarak sistem düzeyinde veya ulusal düzeyde daha güvenli olanın ne olduğu; devlet veya devlet dışı kuruluşların müdahaleci mi olması gerektiği yoksa her şeyi piyasanın akışına bırakmanın mı daha iyi olacağı soruları tartışılacaktır. Daha spesifik olarak ise Ukrayna-Rusya arasındaki savaşın tedarik zincirleri üzerindeki ekonomik ve siyasi sinyalleri beklenen tahıl krizi bağlamında tartışılacak ve bu durumun ekonomik güvenlik kavramı ile ilişkisi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Güvenlik, Ukrayna-Rusya Savaşı, Tahıl Krizi, Uluslararası Ticaret

UKRAYNA İŞGALİ BAĞLAMINDA RUSYA'NIN KARADENİZ POLİTİKASI

Mustafa Üren / Bağımsız Araştırmacı

Özet

Coğrafi konum itibariyle Asya ve Avrupa kıtaları arasında köprü niteliğine sahip olan Karadeniz, jeopolitik açıdan farklı fonksiyonlara sahiptir. Tarihsel süreçte Türk-Rus mücadelesine sahne olan bölge, büyük oranda Batı Dünyasının ilgi alanının dışında kalmıştır. Soğuk Savaş döneminde de Batı'nın t tutumunda fazlaca bir değişiklik olmamıştır. Ancak Soğuk Savaş sonrası dönemde AB ve NATO'nun doğuya doğru istikrarlı bir şekilde genişlemesi, Rusya tarafından tutum değişikliği olarak algılanmış ve ciddi endişe yaratmıştır.

Rusya'yı endişeye düşüren neden, güneyden ve batıdan kaynaklandığı tehdit algısıdır. Rus devletinin kurulduğu andan itibaren geçerli olan bu algı, her iki bölgeden gelebilecek saldırılara karşı devlet kalbinin zayıf olduğu tezine dayanmaktadır. Tarihsel süreç içinde doğuya ve güneye doğru genişleme, sorunun çözümü olarak gösterilmektedir. Yine II. Dünya Savaşı sonunda Doğu Avrupa'nın işgali ve Soğuk Savaş'tan sonra kaybedilen bu bölgelerin "Yakın Çevre" adı altında tanımlanarak koruma altına alınması, benzer düşüncenin dış politikaya yansıması olarak düşünülebilir. Aslında NATO'nun Gürcistan ve Ukrayna'yı üye olarak kabul etme olasılığını gündeme almasından itibaren Rusya'nın Ağustos 2008'de Gürcistan'a, Mart 2014'te Ukrayna'ya müdahalesi ve Kırım'ı ilhak etmesi belirtilen tehdit algısının sonucudur. Rusya'nın 24 Şubat 2022'de başlattığı Ukrayna'yı işgali de, daha önceki adımların bir devamı olarak yorumlanabilir.

Rusya'nın bu son işgal kararının altında, diğer nedenlerin yanında esas olarak Batı'nın Karadeniz'de de söz sahibi olmak isteğinin yatmaktadır. Batı'nın Karadeniz'deki varlığı, Rusya'nın asla kabul edemeyeceği bir durumdur. Böyle bir durumda batıdan olduğu gibi güneyden de tehdit algısı, mevcut gücüyle önlenemez bir boyuta ulaşmaktadır. Rus Çarlığı, 1853-1856 Kırım Savaşı'nda bunun bedelini ağır ödemiştir. Bu nedenle "Rusya'nın Karadeniz Politikası" böyle bir durumla tekrar karşılaşmamak üzerine inşa edilmiştir. Belirtilen genel esaslar dahilinde çalışmanın amacı, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve öncesinde attığı adımları göz önünde bulundurmak suretiyle Karadeniz Politikası'nı nasıl tasarlandığını ortaya koymak ve bunun neticesinde Avrasya jeopolitiğindeki siyasi gelişmelerin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz, Rusya, NATO-AB, Ukrayna, Jeopolitik.

"TRAJEDİSİZ" GÜVENLİK İKİLEMİ MÜMKÜN MÜ? RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dilek Karadeniz-Topal / Karadeniz Teknik Üniversitesi
Özgür Tüfekçi / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Uluslararası İlişkiler disiplini, savaşları meydana getiren unsurların belirlenmesi ve çözümlenmesi amacıyla Birinci Dünya Savaşı sonrasında kurulmuştur. Disiplin içerisinde savaşa neden olan unsurların belirlenebilmesi amacıyla sorulan sorular yeni kavramların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Güvenlik ikilemi disiplin içerisinde bu amaçla geliştirilmiş önemli kavramlardan biri olarak nitelendirilmektedir. Güvenlik ikilemi, "devletler ve diğer aktörler arasında güvenlik hassasiyetinin artması ve tehdit algısının karşılıklı yükselmesi durumu" olarak tanımlanmaktadır. Kavram literatüre 1950'li yıllarda John Herz ve Herbert Butterfield tarafından kazandırılmıştır. Herz'e göre güvenlik ikileminin ortaya çıkmasına neden olan temel nedenler; uluslararası sistemin anarşik yapısı, korku ve belirsizlik durumlarıdır. Butterfield ise güvenlik ikileminin temel nedenini korku duygusuna bağlı "trajedi" unsuru olarak kabul etmiştir. Butterfield'a göre savaşmaya istekli olmayan devletler diğer devletlerin kendilerine zarar vereceği korkusu içinde yaşamaktadırlar. Bu Hobbesvari Korku savaşma niyeti taşımayan devletlerin savaşmasına neden olmaktadır. Butterfield bu durumu trajedi olarak nitelemektedir. Trajedinin ortaya çıkmasında etkili olan unsur ise iyi niyet eksikliğidir.

Devletlerin savunma yeteneklerini güvenlik endişesi nedeniyle artırması iyi niyet unsurunu güvenlik ikileminin önkoşulu haline getirmiştir. Güvenlik ikileminde devletlerin sahip olduğu niyetlerin belirlenebilmesi amacıyla kavramsal analizler derinleştirilmiş ve tarafların kötü niyetle (güvenlik sağlama amacı dışında savunma yeteneklerini geliştirmesi veya saldırması) hareket etmesi durumunda güvenlik ikilemi geçersiz kabul edilmiştir. Saldırgan bir tutum sergileyen ve savaşa neden olan bir devlet kötü niyetli kabul edilmekte ve güvenlik ikilemini geçersiz kılmaktadır. Fakat devletin saldırgan ve kötü niyetle hareket etmesi güvenlik arama ihtiyacını ortadan kaldırmamaktadır. Bu bağlamda güvenliği artırma amacıyla gerçekleştirilen davranışlar güvenlik ikilemi kapsamında değerlendirilebilmekte ve iyi niyet eksikliğinin istisnası olabilmektedir. Literatürde kullanılan genel yaklaşımın aksine bu görüş Charles Louis Glaser tarafından desteklenmektedir. Glaser, güvenlik ikileminin önkoşulu kabul edilen iyi niyet unsuru yerine güvenlik arama güdüsünün getirilmesi gerektiği fikrini ileri sürmüştür. Glaser, devlet güdülerinin güvenlik çıkarları tarafından

yönlendirilmesini güvenlik ikilemi olarak kabul etmiş, aksi durumları ise güvenlik ikilemi kapsamından çıkarmıştır. Bu minvalde çalışma, "güvenlik arama güdüsü ile saldırgan politikalar yürüten Rusya, Ukrayna ile bir güvenlik ikilemi içinde midir?" sorusuna odaklanmaktadır.

Rusya, Ukrayna'nın Batı eksenli politikasını sonlandırmak amacıyla 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'ya saldırmıştır. Saldırı sonrası başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, Rusya'nın iyi niyet koşulunu taşımaması sebebiyle güvenlik ikilemini geçersiz kılmıştır. Rusya'nın saldırı girişimi, Rusya-Ukrayna ilişkilerinin ötesinde Batılı devletlerle olan güvenlik algısına dayanmaktadır. Rusya, Batılı devletler tarafından tehdit algılamakta ve güvenliğini artırmak amacıyla saldırgan politikalar yürütmektedir. Güvenlik arama güdüsüyle gerçekleştirilen saldırgan politikalar geleneksel güvenlik ikileminin gerekli koşulu olan iyi niyet unsurunu ortadan kaldırmıştır. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırması ile trajedisiz bir güvenlik ikilemi ortaya çıkmıştır. Güvenliğini arttırmak isteyen bir devletin kötü niyet içermesi saldırı veya savaş olgularını savunma yeteneklerinin birer parçası haline getirmektedir. Bu kapsamda çalışma, geleneksel yaklaşımın aksine iyi niyet eksikliği durumunda da güvenlik ikilemlerinin geçerli olabileceği fikrini ileri sürmekte ve bu savını Rusya-Ukrayna örneği ile desteklemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik İkilemi, Rusya, Ukrayna

UKRAYNA-RUSYA SAVAŞI'NIN GIDA GÜVENLİĞİNE ETKİSİ VE TÜRKİYE

Şeyma Kalyoncu-İlhan / Karadeniz Teknik Üniversitesi
Gökhan Koçer / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

24 Şubat 2022 tarihinde Rusya'nın Ukrayna topraklarına başlattığı askerî harekât uluslararası ortamda birçok sonuç doğurmuştur. Bunların en önemlilerinden biri gıda güvenliği alanında ortaya çıkan krizdir. Türkiye de bu krizden etkilenen ülkelerden biridir.

Küresel iklim değişikliğinin de etkisiyle dünyada tarımsal üretimin azalması, nüfus artışı ve çatışmaların artması gibi faktörler nedeniyle bir süredir gündemde olan gıda güvenliğinin, önümüzdeki yıllarda oldukça önemli bir konu haline gelmesi beklenmektedir. Nitekim teknoloji ve imkanların bu denli geliştiği 21. Yüzyılda ilk kez gıda güvenliği bu kadar gündeme gelmiştir. Gıda güvenliği ve konu hakkında yaşanan sorunların ne derece önemli olduğu Birleşmiş Milletler (BM), Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Avrupa Birliği ve pek çok uluslararası kuruluş tarafından en üst perdeden ifade edilmiştir. Türkiye de benzer şekilde bu görüşleri destekleyen açıklamalarda bulunmuştur. Bu bağlamda Ukrayna- Rusya savaşı ve neden olduğu bazı gelişmeler neticesinde gıda güvenliğinin önemi çok daha somut bir hal almıştır. Özellikle Ukrayna'nın tarım üreticisi konumunda olması nedeniyle gıda güvenliği hususunda yaşanan kriz, pek çok ülke açısından son dönemde değerlendirilen en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Bu ülkelerden biri de Türkiye'dir. Ukrayna, Türkiye'nin önemli miktarlarda tahıl ve tahıl ürünleri ithal ettiği ülkelerden biridir ve bu anlamda önemli bir gıda tedarikçisi ülkedir. Dolayısıyla yaşanan bu kriz Türkiye'yi önemli ölçüde etkilemiş ve Türkiye'nin konuya ilişkin bazı adımlar atmasına neden olmuştur.

Türkiye, NATO üyesi ve batılı kimliğine sahip bir ülke olmasıyla birlikte, Ukrayna-Rusya savaşı sırasında Rusya'ya uygulanan Batı yaptırımları dahilinde hareket etmemiş ve denge politikası izlemiştir. Bunun nedenini jeopolitik açıdan bulunduğu konum itibari ile ülke çıkarlarını korumak ve aracı ülke konumuna sahip olmak şeklinde ifade etmek mümkündür. Ukrayna'nın mayın döşeli Odessa limanları üzerinden gerçekleştirilebilecek bir tahıl sevkiyatı sürecine dahil olan Türkiye'nin, gıda güvenliği dahilinde önemli bir rol üstlenmesi beklenmektedir. Nitekim Ukrayna-Rusya savaşının neden olduğu gıda krizinin çözümü için Türkiye'nin başlattığı diplomatik girişimler 30 Haziran 2022 tarihinde olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır. Türkiye'nin aracı olduğu Ukrayna ve Rusya ile gerçekleştirilen "kırmızı hat diplomasisi" dahilinde Moskova'da gerçekleştirilen

toplantılar neticesinde Türk kuru yük gemisi "Azov Concord", Ukrayna'nın Mariupol limanından çıkış yapan ilk yabancı gemi olmuştur. Bununla birlikte tarafların mutabık kalması halinde İstanbul'da BM, Rusya, Ukrayna ve Türkiye'nin katıldığı bir toplantı gerçekleştirilecektir. Toplantıda Odessa limanı üzerinden oluşturulması muhtemel güvenli koridorların koordinatları ve mevcut durumların görüşülmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda taraflar arası müzakereler gerçekleştiren Türkiye'nin konum ve üstlenmiş olduğu rol büyük önem arz etmektedir. Bu süreçte gıda güvenliğinin sağlanmasında askeri güç destekli politikalar ve diploması uygulanması söz konusudur.

Bu çalışmada gıda güvenliği kavramı üzerinden Ukrayna-Rusya savaşının Türkiye gıda güvenliğine etkisi ve Türkiye'nin üstlenmiş olduğu rol çerçevesinde mevcut politikaları değerlendirilecektir. Çalışmanın amacı gıda güvenliği temelinde Ukrayna-Rusya savaşının yaratmış olduğu tahıl krizinin Türkiye'ye nasıl bir etkisinin olduğunu saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın analizinde nitel araştırma yöntemleri kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı Türkiye, Gıda Güvenliği, Diplomasi, Askeri Güç

14 Eylül/September – Çarşamba / Wednesday
13:30-15:00 2. Oturum / 2nd Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Murat Ülgül*

International Security, Human Security / Humanitarian Intervention

- "Global Challenges against Human Security: Enduring Insecurities and Hierarchies"
  Mustafa Onur Yalçın & İsmail Erkam Sula
- "Power Politics and Conflict: The Case of the Russio-Ukraine War"
  Büşra Bayramoğlu & İsmail Erkam Sula
- "Türkiye's Mediation Efforts in the Context of the Russia-Ukraine War"
  Catalin Alin Costea

GLOBAL CHALLENGES AGAINST HUMAN SECURITY: ENDURING INSECURITIES AND HIERARCHIES

Mustafa Onur Yalçın / Sakarya University
İsmail Erkam Sula / Ankara Yıldırım Beyazıt University

Abstract

This study examines the effect of global threat hierarchy on human security. The Global South has become more insecure due to the consequences of global threats that have been increasing and threatening all of humanity in recent years. One of the main arguments of the study is that there is a hierarchical structure among global threats. This hierarchy establishes a level of importance regarding the interests of more capable and strong actors, especially when it comes to intervening threats or not. However, the insecurities of people who are more likely to be affected by the same problems or who are currently affected are not the main concern, and this situation increases insecurity even more. Therefore, the aim of this study is to show the global threat hierarchy and to understand the relation of the hierarchy and insecurity in the Global South. There are various perspectives in security studies that focus on the themes like human security, emancipation, insecurity, and post-colonial security that might help to understand how a global threat hierarchy is formed and how the Global South suffers more from the effects of these threats. To comprehend this anomaly, therefore, it is important to trace the roots of key concepts related to security and threat.

Keywords: Global Challenges, Hierarchy, Human Security, Insecurity

POWER POLITICS AND CONFLICT: THE CASE OF THE RUSSIA-UKRAINE WAR

Büşra Bayramoğlu / Ankara Yıldırım Beyazıt University
İsmail Erkam Sula / Ankara Yıldırım Beyazıt University

Abstract

Russia's ongoing invasion of Ukraine is the turning point in the shift of the post-Second World international order. The term 'New Cold War' has often been expressed by politicians and scholars and the world has faced a new nuclear threat. We observe that the competition among states for regional and global hegemony has reemerged as we see it in neorealism and its variants. For this reason, this paper argues the change in the distribution of power within Walz's structural realism. In this context, the paper asks: "How does the Waltz's structural realism explain Russia-Ukraine War?" The paper evaluates the behaviors of the US, the EU countries, and Russia in the above-mentioned case. His focus on the distribution of power among states in explaining state behavior has formed a basis for the main difference from other variants of neo-realism. This has also caused the debate that has revolved around which variants of realism are the theory of international politics or the theory of foreign policy within the literature. In this context, this paper will reveal the importance of Waltz's neo-realism, as a theory of international politics in explaining the developments in Ukraine.

Keywords: Kenneth Waltz, Power Struggle, Realism, Russia-Ukraine War, World Order

TÜRKİYE'S MEDIATION EFFORTS IN THE CONTEXT OF THE RUSSIA-UKRAINE WAR

Catalin Alin Costea / Romanian Centre for Russian Studies

Abstract

This article aims to answer the following research questions: Why did Türkiye decided to stay neutral in the war between Russia and Ukraine and to act as a mediator? How does this influence Ankara's relations with Moscow and Kiev and the security environment in the Black Sea region?

The working hypothesis of the article is that after the Russian invasion of Ukraine, Türkiye adopted a position of neutrality due to the good relations it has with both sides, but also for strategic, economic and energy reasons. In the same time, Türkiye's neutrality has prevented the escalation of the situation in the Black Sea region.

Türkiye's attempts to mediate the conflict are based on its interest in ending the war between Russia and Ukraine as soon as possible and returning to a stable and predictable security environment in the Black Sea region. Also, mediation has been an important factor in Turkey's foreign policy strategy in the past twenty years.

This paper adopts a qualitative methodology, based on both primary and secondary sources. The article analyses Türkiye's relations with Ukraine and Russia and Ankara's mediation efforts between February 2022 and June 2022. This chronological period covers the first five months of the war and it's essential for the understanding of Türkiye's foreign policy regarding the conflict.

Keywords: Türkiye, Mediation, Russia, Ukraine, Black Sea

14 Eylül/September- Çarşamba/Wednesday
15:15-16:30 3. Oturum / 3rd Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Bülent Şener*

Uluslararası Hukuk ve İnsan Hakları

- "Suriye'nin Kuzeyinde Muhalif Grupların Kontrolündeki Güvenli Bölgelerin Önemi ve Geleceği"
  Serhat Erkmen
- "Uluslararası İnsancıl Hukuk ile İnsan Hakları Hukuku Arasındaki Etkileşim ve Otonom Silah Sistemleri"
  Adem Özer
- "Uluslararası Hukuk ve Türkiye Hukukuna Göre Yabancı Kavramı"
  Zehra Aydın-İşcan
- "İnsan Haklarının Bir Uluslar Üstü Örgüt Tarafından İhlali: Frontex Örneği"
- ***Buket Ökten-Sipahioğlu***
- "Türk İş Hukukunda ve Uluslararası İş Hukuku Kaynaklarında Aile Dostu Uygulamalar"
  Yusuf Erdem Tunç & Müjdat Şakar

SURİYE'NİN KUZEYİNDE MUHALİF GRUPLARIN KONTROLÜNDEKİ GÜVENLİ BÖLGELERİN ÖNEMİ VE GELECEĞİ

Serhat Erkmen / Altınbaş Üniversitesi

Özet

Suriye'de iç savaş 11 yılı doldurmuş durumdadır. Bu süreç zarfında merkezi hükümet ülkenin dörtte üçüne yakın bir alanda yeniden otoritesini tesis etmiş olsa da ülkenin kuzeyinde hala kontrol edemediği %25'e yakın bir alan bulunmaktadır. Bu bölgelerin bir kısmı YPG/PKK terör örgütünün kontrolünde iken geri kalan bölgeler kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birisi HTŞ'nin kontrolünde olan İdlib iken diğer alan ise Türkiye'nin sınır ötesi harekatları sonucunda ortaya çıkan Suriye Milli Ordusu ve Suriye Geçici Hükümeti'nin denetiminde varlığını sürdüren bir çeşit güvenli bölgedir. Zeytin Dalı, Fırat Kalkanı ve Barış Pınarı bölgeleri olarak da bilinen bu bölgeler Türkiye açısından olduğu kadar bölge ülkeleri açısından da önemli bir rol oynamaktadır. Toplamda 2.5 milyondan fazla insanı barındıran bu alanlar pekçok sorunun çevrelenmeye çalışıldığı bir çeşit güvenli bölge vazifesi görmektedir. Bu güvenli bölgelerde Suriye'nin farklı bölgelerinden gelen insanlar daha büyük bir göç dalgasını engellemek üzere yerleştirilmişken diğer yandan bu bölgeler YPG/PKK'nın Akdeniz'e ulaşmasının önünde engel görevi görmektedir. Ancak bu bölgeler Suriye'deki hassas dengelere bağlı olarak varlığını sürdürmektedir. Türkiye'nin desteğini kesmesi halinde bu bölgeler göç, terörizm ve insani sorunlar kaynaklı tehditlerin odağı haline gelebilir.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Güvenli Bölge, Terörle Mücadele, Suriye Milli Ordusu, Fırat Kalkanı, Barış Pınarı

ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK İLE İNSAN HAKLARI HUKUKU ARASINDAKİ ETKİLEŞİM VE OTONOM SİLAH SİSTEMLERİ

Adem Özer / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Uluslararası insancıl hukukun tarihsel gelişim ve değişimi modern insan hakları düşüncesinin temelini oluşturmaktadır. Uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukukunun kökeni ve bunların uygulandığı durumlar farklılık gösterse de her iki uluslararası kamu hukuku dalı bireyin korunmasını bu temel amaç etrafında şekillendirmektedir. Uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku bu yönüyle insan merkezli bir bakış açısına sahip, ortak kesişim noktaları olan bir sistematiği temsil etmektedir ancak ortak kesişim noktalarına rağmen her iki hukuk dalı ayrı tarihsel ve teorik hukuk rejimleri olarak da kalmaya devam etmektedir. Her iki normatif düzen kendine münhasır alanları düzenlerken, birbirleriyle örtüşen ve uygulanabilirliği süreklilik arz eden bir çerçeve sunmakta ve her iki normatif düzen birbirini destekleyen rejimler olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla uluslararası insancıl hukuk boyutunda meydana gelebilecek ihlaller doğrudan ya da dolaylı olarak uluslararası insan hakları hukukunun ihlaline neden olacaktır. Öte yandan uluslararası insancıl hukuk tarafından yasaklanan bir eylem ya da silah türü uluslararası insan hakları hukuku açısından da yasaktır bu durum ise her iki normatif düzenin tamamlayıcı karakterini temsil etmektedir. Her iki normatif düzenin tamamlayıcı karakteristiği askeri teknolojilerin hem silahlı çatışmalarda hem de kolluk kuvvetleri tarafından kullanılmasıyla daha belirgin bir hal almaktadır. İnsan operatörü olmaksızın birçok fonksiyonu münferit bir şekilde yerine getirebilme yeteneğine sahip olan otonom silah sistemlerinin kullanımına ilişkin tartışmalar esasında uluslararası insancıl hukuk ile uyumluluğuna / uyumsuzluğuna işaret ediyor olsa da uluslararası insan hakları ile uyumluluk günümüzde büyük ölçüde keşfedilmemiş ve devletler tarafından da tam olarak değerlendirilmemiştir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı otonom silah sistemlerinin yakın gelecekteki kullanımının devletlerin insan hakları yükümlülükleri üzerinde nasıl etki doğuracağını analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Otonom Silah Sistemleri, Kolluk Kuvvetleri, Silahlı Çatışmalar, Uluslararası İnsancıl Hukuk, Uluslararası İnsan Hakları Hukuku

ULUSLARARASI HUKUK VE TÜRKİYE HUKUKUNA GÖRE YABANCI KAVRAMI

Zehra Aydın-İşcan / Marmara Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, yabancı kavramını ve türlerini uluslararası hukuk ve Türkiye hukuku bağlamında açıklamayı amaçlamaktadır. Yabancı kavramı, hem uluslararası hukuk hem de iç hukukta önemli bir kavramdır. Çeşitli hukuk sistemlerinde yabancılarla alakalı düzenlemeler vatandaşlarınkinden farklılık arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışma kendisini uluslararası hukuk ve Türkiye hukuku ile sınırlandırmaktadır. Türkiye hukukunda, yabancı türlerinden özellikle sığınmacı, göçmen ve mülteci tanımlarının uluslararası hukuktan ayrıştığı noktalar olduğu görülmektedir. Çalışma, iç hukukta yapılacak düzenlemeler ile uluslararası hukuktan ayrışan yönlerin giderilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Uluslararası hukukta bireyler vatandaş ya da yabancı fark etmeksizin insan hakları ve özgürlükleri ile güvence altına alınmıştır. Demokratik hukuk devletlerinde yabancıların hakları ve bunların sınırı, temel hak ve özgürlüklere dair uluslararası hukuk belgeleridir. Çalışmada yabancı kavramı, yabancılık statüsü ve vatandaşlık statüsünün tanıdığı imkânlardan yararlanılmasını engelleyen farklılıklar üzerinden ele alınmaktadır.

Yabancı kavramı; uluslararası insan hakları, uluslararası ceza hukuku, uluslararası kamu hukuku, uluslararası mülteci hukuku, uluslararası göç hukuku ve idare hukuku, yabancılar hukuku gibi çeşitli uluslararası ve ulusal hukuk dallarının ilgi alanıdır. Kavramın bu önemi, içeriğinin ve yabancı türlerinin uluslararası hukukta ve Türkiye mevzuatında incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çalışma iki ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde, yabancı kavramı anlatılmaktadır. İkinci bölümde yabancı türleri; vatandaşlık durumuna göre ve ülkede bulunma durumuna göre yabancılar olmak üzere iki temel alt başlıkta incelenmektedir. İkinci bölüm altındaki bu iki ana tema altında ayrıca yabancı devlet vatandaşları, mülteciler, sığınmacılar, göçmenler gibi konular da ele alınarak bunların uluslararası hukuktaki ve Türkiye hukukundaki yerleri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, Mülteci, Sığınmacı, Vatandaşlık, Hukuk

İNSAN HAKLARININ BİR ULUSLAR ÜSTÜ ÖRGÜT TARAFINDAN İHLALİ: FRONTEX ÖRNEĞİ

Buket Ökten-Sipahioğlu / Ankara Üniversitesi

Özet

Frontex, Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin komşularıyla olan sınırlarının korunması ve güvenliğinin sağlanmasıyla sorumlu ve fiilen 2005 yılından bu yana görevde bulunan bir AB kurumudur. Ajans, AB genelinde ve ötesinde, gemiler, uçaklar, insansız hava araçları, devriye arabaları ve radarlar kullanıyor; tehcirlerde aktif rol alır, üçüncü ülkelerin hareket halindeki insanları denetlemesine ve polise yardımcı olmaktadır. Ne var ki AB'nin resmi kurumu niteliğinde olan bu yapılanma, AB sınırlarında göçmenlerin gördüğü haksız ve kötü muameleyle sık sık gündeme gelmektedir. Avrupa Parlamentosu tarafından Frontex'in insan hakları ihlallerini engellemede ve gelecekteki ihlal riskini azaltma konusunda yetersiz olduğu raporlarla ifade edilmiştir. Bununla birlikte, tarihinde ilk olarak 2021 yılı mayıs ayında iki sığınmacı tarafından Frontex aleyhine baskı ve şiddete maruz kaldıkları gerekçesiyle dava açılmıştır. Frontex'in Macaristan'daki faaliyetleri ise 2021 Ocak ayında düzensiz göçmenleri yasa dışı bir şekilde geri ittiği için Avrupa Adalet Divanı tarafından askıya alınmıştır. 5,6 milyar Euro'luk bütçesi ile önemli bir yapılanma olan bu AB ajansının feshedilmesi için 2021 yılında bir kampanya başlatılmıştır. Akdeniz'de göçmenleri kurtarmak için çalışan sivil toplum kuruluşları ve yardım derneklerinin de aralarında yer aldığı bir grup tarafından başlatılan bu kampanya gerekçesini tüm AB üyesi ülkelerin hükümetlerine, Avrupa Komisyonu'na, Avrupa Konseyi'ne, Avrupa Parlamentosu'na ve Frontex'e göndermiştir. İlgili mektupta, 1993'ten bu yana Avrupa'nın sınır politikaları sebebiyle yaklaşık 45 bin kişinin denizde boğularak, sınırlarda kötü muamele ya da işkence sebebiyle, intihar ederek veya geri gönderildikleri bölgelerde öldürülerek hayatlarını kaybettikleri açıklanmıştır. Bu çalışma, AB'nin sınır ajansı olan Frontex'in insan hakları ihlallerine göz yumduğunu savunmaktadır. Bu kapsamda çalışmada AB sınır ajansı Frontex'in AB sınır bölgelerinde insan hakları ihlalleri işlemekle suçlandığı durumlar ele alınacaktır. Ayrıca sınır bölgelerinde hak ihlaline maruz kalan mülteci ve göçmenler için yapılabilecekler ve izlenebilecek politikalar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Frontex, Avrupa Birliği, İnsan Hakları, Göçmen

TÜRK İŞ HUKUKUNDA VE ULUSLARARASI İŞ HUKUKU KAYNAKLARINDA AİLE DOSTU UYGULAMALAR

Yusuf Erdem Tunç / Karadeniz Teknik Üniversitesi
Müjdat Şakar / Marmara Üniversitesi

Özet

İnsan hayatının yetişkinlik döneminin odak noktası olan aile ve çalışma her zaman birbiriyle uyumlu olmayıp aralarında çatışma bulunmaktadır. Rekabet ve belirsizliğe karşı geliştirilen esneklik uygulamaları işçileri güvencelerden yoksun bırakmakta, evlilikteki azalma, farklı birliktelik yöntemleri ve kadınların işgücü piyasasına girişleri aileyi dönüştürmektedir. Bu noktada iş ve aile arasındaki uyumun sağlanması amacıyla esnek çalışma biçimleri, izin düzenlemeleri ve bağımlı bakımı düzenlemeleri gibi aile dostu uygulamalar geliştirilmektedir. Ancak esnek çalışma biçimlerine ilişkin düzenlemeler işçilerin iş güvencesinden yoksun kalmalarına sebep olmakta, izin düzenlemeleri anneyi odak noktasına alıp babaya yönelik düzenlemelere sınırlı olarak yer vermekte ve bağımlı bakımı uygulamaları ise bakım sorumluluğunu kadına yüklemekte ve insan ömründeki artışa bağlı yaşlı bakım gereklilikleri göz ardı etmektedir. Bu çalışmada; aile dostu uygulamalar kavramı ve kapsamı ortaya konulup hukuki düzenlemelerin iş ve aile arasındaki çatışmayı azaltma noktasındaki etkilerine ve bunlara yönelik önerilere yer verilmiştir. Çalışmanın amacı; Türk İş Hukuku kaynaklarının uluslararası iş hukuku kaynakları ile karşılaştırılarak aile dostu niteliklerinin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda esnek çalışma biçimlerinde güvence ve esneklik arasındaki ilişkinin işçi lehine düzenlenmesi, izin düzenlenmelerinde babaların da göz önüne alınması ile ebeveyn izni düzenlemesinin yapılması ve bağımlı bakımı düzenlemelerinde değişen aile ve aile sorumluluklarına uyumlu düzenlemeler yapılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile Dostu İş Hukuku, İş-Aile Dengesi, Esnek Çalışma, İzin Düzenlemeleri, Bağımlı Bakımı

15 Eylül/September- Perşembe/Thursday
09:00-10:30 4. Oturum / 4th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Esra Elif Nartok*

Geopolitics and Regional Dynamics

- "Strategic Importance of the Ganja Gap in the New Security Scenario"
  Miguel Borja Bernabé-Crespo & Alejandro Vallina-Rodríguez
- "Understanding the Use of Soft Power: US-Russian Rivalry in Kazakhstan"
  Karlygash Deligöz & İsmail Erkam Sula
- "British-Turkish Relations through the Lens of Syrian Refugee Crisis"
  Fahriye Begüm Yıldızeli
- "The Positions of Poland and Hungary during Russia-Ukraine War in the Context of EU Membership"
  Sevgi Çilingir

STRATEGIC IMPORTANCE OF THE GANJA GAP IN THE NEW SECURITY SCENARIO

Miguel Borja Bernabé-Crespo / Universidad Autónoma de Madrid
Alejandro Vallina-Rodríguez / Universidad Autónoma de Madrid

Abstract

Ganja gap is the border space comprised between Azerbaijan and Georgia, named after the biggest city in that region, Ganja. This connection between these two countries, represents a strategic zone due to the proximity of another axis of allies: Armenia and Russia, which are separated by the Ganja gap. Moreover, Ganja is the strategic path from Europe and the Black Sea to the Caspian Sea and Central Asia, which also entails not only commercial and military transits (a safe crossing where oil and gas pipelines are built, like BTC), but also the connection of the Turkic world between Türkiye and Central Asia. The complex relations of the actors surrounding the Ganja gap warn this space of a potential conflict: it should be taken into account the NATO membership of Türkiye, its close relations to Azerbaijan, the aspirations of Georgia to become a member of this alliance, opposed to Russia's intention to control its 'near abroad', which led to the South Ossetia war in 2008 and the presence of Russian peacekeepers in Nagorno-Karabakh after the 2020 war, and other more outside the Caucasus region. Because of this, the control of this space represents a potential space of clash between military alliances, as Suwalki gap is considered today (the spaces that unites the European Union through Poland and Lithuania, but separates Russia's Kaliningrad of Belarus). The ongoing Russian invasion of Ukraine has changed the conception of the European Security scenario, leading Ukraine, Moldova and Georgia to apply for EU membership; improving EU relations with Türkiye and creating some gray zones in the post-Soviet space. These gray zones are blurry spaces where peace is not guaranteed though there is no a war situation – but could potentially evolve as such, as it happened in Ukraine in the recent years. This contribution analyzes the Ganja gap: its territory and geopolitical context, the comparison to Suwalki gap, another 'gap' between NATO and the Russian sphere of influence. Then it discusses the new security scenario resulting from the Russian invasion of Ukraine, the 'gray zone' concept and its application in the European soil. Lastly, it also debates the European influence on the Caucasus, including the amended relations between Türkiye and Armenia, and it finally provides some conclusions

aiming to provide security by emphasizing the strategic location of Ganja Gap and its implications for the whole region.

Keywords: Caucasus, Geopolitics, Conflict, Ganja Gap, International Security

UNDERSTANDING THE USE OF SOFT POWER: US-RUSSIAN RIVALRY IN KAZAKHSTAN

Karlygash Deligoz / Ankara Yıldırım Beyazıt University
İsmail Erkam Sula / Ankara Yıldırım Beyazıt University

Abstract

Kazakhstan has a geopolitically important position on the world political map: from the one part it is neighboring China and from the other part, Russia, and other ex-Soviet countries. This geopolitical position attracts different international players using their resources to strengthen their position in the region and to win more favorable position there. The United States of America (US) and The Russian Federation (Russia) are not the exception from those players, and both are one of the main actors there. Both have an influence on Kazakhstan through their culture, political values, and foreign policies. Nevertheless, Kazakhstan is not a silent receiver of that influence but an active player. It has its own multi-vector policy, as well as domestic policy, which gives certain results, in the form of weakening the influence of the soft power of one country or another, and furthermore not taking drastic measures to avoid sensitive situations inside the country with almost 20% of ethnic Russian population. The effects of the soft powers discussed are mainly seen in the language policy, internal immigration policy, and media policy of Kazakhstan.

Keywords: Soft Power, Kazakhstan, Great Power Rivalry

BRITISH-TURKISH RELATIONS THROUGH THE LENS OF SYRIAN REFUGEE CRISIS

Fahriye Begüm Yıldızeli / Bilecik Şeyh Edebali University

Abstract

Immigration has been a significant domestic policy issue in the UK for many years. During the long nineteenth century, beyond being an international question of the status of the Ottoman Empire, it was the Eastern Question that determined the course of diplomacy towards the Ottoman Empire throughout the nineteenth century. Britain assumed a central role and followed a humanitarian diplomacy in defending the rights of the Christian subjects of the Ottoman Empire. Despite Britain's neutrality during the Russo-Turkish War of 1877-78, humanitarian aid of British public with diplomatic actors to the Ottoman refugees illustrated a different dimension of this emphasis.

Since the beginning of Syrian Civil War in 2011, Britain defines Turkey as a vital partner, for both the UK and the EU, in efforts to prevent "irregular migration". Based on the 'strategic relationship', changing circumstances have dramatically increased Turkey's importance to the UK and both countries stressed the importance of cooperation in trade, security and defence. Therefore, this paper will try to examine the cultural, economic and political aspects of Syrian refugee crisis in order to map out the British humanitarian policy. The analysis will cover the parliamentary reports, debates and relevant official material for Turkey's role in the fight against ISIS (DAESH) in the frame of human rights. In conclusion, in order to outline the main features of British humanitarian policy, the motivation behind these acts will be explored from the assumptions embedded in British policy and this research will present possible answers as to how these driving forces evolved and interacted with developing affairs - as in the case of Syrian refugee crisis.

Keywords: Syrian Refugee Crisis-Humanitarian Foreign Policies-Strategic Relationship-British-Turkish Relations

THE POSITIONS OF POLAND AND HUNGARY DURING RUSSIA-UKRAINE WAR IN THE CONTEXT OF EU MEMBERSHIP

Sevgi Çilingir / Dokuz Eylül University

Abstract

International crises, especially armed conflict, carry the potential to change perceptions, priorities and alliances. As a major moment of European history as well as the world system, the invasion of Eastern Ukraine by Russia in 2022 has triggered various responses in the European Union (EU). At first glance, the EU appears to demonstrate a unified front, which it has failed to do during previous crises affecting all member states. Due to centrifugal forces such as the rise of Euroskepticism and right-wing populism, such unity is an existential matter for the EU. Since the communities became a union, the EU had mostly performed in parallel with its popular depiction as a politically weak institution despite its economic integration. Therefore, its response to the Russian aggression is vital for demonstrating its capacity as an actor in world politics. The current crisis brought upon various initiatives for solidarity with Ukraine by the EU, ranging from humanitarian assistance to sanctions against Russia. By June 2022, Ukraine's EU membership became a much closer possibility than before.

Poland and Hungary are among the post-communist regimes which turned towards the West and joined the EU as part of their post-Cold War policy orientation. These two countries have also increased their cooperation within Central Europe, under the Visegrad Group (V4). In the past decade, V4 became a bloc within the EU and refused to cooperate with other EU members in response to the Syrian refugee crisis. Governed by Euroskeptic, populist right-wing political parties, Poland and Hungary came under the spotlight for their systematic breach of fundamental EU values; human rights and rule of law. This situation brought the two countries in tension with other member states and EU institutions. An increasing number of infringement cases were opened against these states at the European Court of Justice, which they lost.

Having demonstrated a unified front for matters under the Area of Freedom, Security and Justice of the EU, Poland and Hungary have become diverged in response to the war in Ukraine. Whereas Poland demonstrates more responsibility and solidarity with other EU members in support of EU-level actions, Hungarian policy reflects uncertainties, due to its previous relationships with Russia and Ukraine.

The aim of this paper is to reveal and evaluate the positions of Poland and Hungary in response to the 2022 Russia-Ukraine war, in the context of their EU membership. The paper adopts a qualitative, comparative methodology. By determining Polish and Hungarian governments' discourses and actions in various fields of under the EU's solidarity with Ukraine, it seeks to detect whether the apparent divergence in their positions signal a permanent rift between the two countries - which would signal a breakdown in the V4 bloc - and a change in their standing within the EU.

Keywords: Poland, Hungary, Russia-Ukraine War, EU membership

15 Eylül/September- Perşembe / Thursday
10:45-12:15 5. Oturum / 5th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Erol Kalkan*

Yeni Güç Dengeleri, Yeni Rekabet Alanları

- "Çok Kutupluluktan Çift Kutupluluğa: 21. Yüzyılda Yapısal Realizm"
  Fikret Baykalı
- "Avrupa Birliği Referandumu Kampanyası Sırasında Ayrılma Yanlılarının Söylemlerinde Türkiye'nin Olası Üyeliği"
  Ayçe Sepli
- "Çokuluslu Şirketlerin Rusya'ya Uyguladığı Yaptırımlar: Kurumsal Aktivizm vs Kurumsal Eşbiçimcilik"
  Nimet Kalkan & Muhammet Negiz
- "Bir Kuşak Bir Yol: Bir Tuzak mı?"
  Canan Kışlaoğlu

ÇOK KUTUPLULUKTAN ÇİFT KUTUPLULUĞA: 21.YÜZYILDA YAPISAL REALİZM

Fikret Baykalı / Milli Savunma Üniversitesi

Özet

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılışı ve Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, uluslararası politikada çift kutupluluktan tek kutupluluğa olan geçiş, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) hegemon bir güç olarak etkinliğinin sorgulanmasıyla birlikte 21. yüzyılda tekrardan çok kutupluluk tartışmalarını beraberinde getirmiştir. 21. yüzyılın ilk çeyreği sona ermeden Çin Halk Cumhuriyeti gibi Rusya Federasyonu gibi aktörlerin uluslararası politikadaki etkinlikleri ABD karşısında yeni güç dengesi arayışlarının birer alamet-i farikası olarak görülmektedir. Öte yandan uluslararası ekonomideki ve bilgi teknolojilerindeki değişimin Doğu'dan yükselen özellikle bu iki gücün kapasiteleri hakkında ne tür işaretler sunduğu da tartışmalıdır. Konu hakkındaki teorik tartışmalar ise yeni değildir. Yapısal realizm, bir başka deyişle neo-realizm, Soğuk Savaş süresi boyunca SSCB ve ABD arasındaki rekabeti özellikle Kenneth Waltz'la beraber çift kutupluluk üzerinden okumuş ve bunun uluslararası sistem açısından küresel barışın bir işareti olarak ele almıştır. Waltz'un düşüncesinde nükleer silahlara sahip olan devletler kendi aralarında (henüz) savaşmamışlardır ve söz konusu bu denge, büyük güçler arasında bir barış sağladığı gibi pek çok bölgesel çatışmanın da donmasını sağlamıştır. Özünde, Soğuk Savaş sonrası yaşanan bölgesel çatışmaların sebebi de çift kutuplu sistemin yokluğu üzerinden dile getirilmektedir. Dengeleme (balancing) ve takip etme (bandwagoning) stratejileri olmaksızın küresel barışın tesisi yapısal realizme göre oldukça tartışmalıdır. Çalışma, sayılan bu teorik girizgah çerçevesinde 21. yüzyılda çok kutupluluk-çift kutupluluk tartışmasını ele alarak ABD, Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki rekabetin geleceğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle siber alanda yaşanan hibrit tehditler, kritik altyapılara yönelik saldırılar, teknolojik rekabet ve uluslararası politikadaki güncel meselelere olan yaklaşımlardaki farklılıklar bu üç küresel gücün perspektifinden değerlendirilmeye çalışılacaktır. Nitel bir araştırma olan söz konusu bu çalışmada betimleyici bir üslup tercih edilecektir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin Asya başta olmak üzere Afrika'da ve pek çok bölgede yumuşak gücün unsurlarını kullanması, Rusya Federasyonu'nun önce Kırım'ın ilhakı ardından Ukrayna ile yürüttüğü savaş, ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi ve Tayvan gerilimindeki tutumu gibi yakın dönem gelişmelerin çok kutupluluk kapsamında ele alınıp alınmayacağı çalışma içerisinde tartışılacaktır. Çalışma; çift

kutupluluk, üç kutuplu sistem ve çok kutupluluk ekseninde güncel sorunları yapısal realist bir çerçeveye dayandırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapısal Realizm, Çin, Rusya, Amerika Birleşik Devletleri, Güç Dengesi

AVRUPA BİRLİĞİ REFERANDUMU KAMPANYASI SIRASINDA AYRILMA YANLILARININ SÖYLEMLERİNDE TÜRKİYE'NİN OLASI ÜYELİĞİ

Ayçe Sepli / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Birleşik Krallık'ta 23 Haziran 2016 tarihinde gerçekleştirilen Avrupa Birliği (AB) referandumu için yürütülen kampanya sırasında, ayrılma yanlısı aktörler Birleşik Krallık halkını AB üyeliğinden ayrılma (Brexit) oyu vermeye ikna etmek amacıyla AB üyeliğinin negatif etkilerini ön plana çıkarttıkları birtakım söylemler üretmişlerdir. Ayrılma yanlılarının söz konusu söylemleri incelendiğinde, referandum kampanyası boyunca AB'ye adaylık statüsü bulunan ülkelerin olası üyeliklerinin pek çok açıdan tartışma konusu olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, AB'ye adaylık statüsü bulunan ülkelerden biri olan Türkiye'nin üyeliği de referandum gündeminde geniş bir yer elde etmiştir. AB referandumu kampanya sürecini inceleyen bu çalışmanın kapsamını, ayrılma bloğunu temsil eden öncü grup Vote Leave ve ayrılma yanlısı bir siyasi parti olan Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi'nin (UKIP) yürüttüğü kampanya oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, kampanya sırasında Türkiye'nin AB'ye olası üyeliği üzerine gerçekleşen tartışmalar teşkil etmektedir. Çalışmanın temel amacı, Vote Leave ve UKIP'in, Brexit kararını kamuoyunun gözünde meşrulaştırmak ve haklı çıkarmak için Türkiye'nin olası AB üyeliğini söylemlerine nasıl taşıdıklarını açıklığa kavuşturmaktır. Böylelikle, Türkiye'nin AB üyeliği üzerinden inşa edilmeye çalışılan AB temsillerinin de ortaya koyulması hedeflenmektedir. Çalışmada araştırma metodu olarak söylemsel-tarihsel yaklaşım benimsenmiş ve ayrılma yanlısı aktörlerin AB referandumu kampanyası sırasında Türkiye'nin AB üyeliği üzerine geliştirdikleri argümanlar söylem analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın bulgularına göre, referandum kampanya sürecinde Türkiye başta olmak üzere aday ülkelerin olası üyelikleri Brexit kararını kamuoyunun gözünde meşrulaştırma amacı doğrultusunda sorunsallaştırılarak Avrupa şüpheciliğinin söylemsel olarak yeniden üretilmesine ve AB üyeliğinin negatif olarak temsil edilmesine katkıda bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: AB Referandumu, Birleşik Krallık, Brexit, Türkiye, Söylem Analizi

ÇOKULUSLU ŞİRKETLERİN RUSYA'YA UYGULADIĞI YAPTIRIMLAR: KURUMSAL AKTİVİZM VS. KURUMSAL EŞBİÇİMLİLİK

Nimet Kalkan / Karadeniz Teknik Üniversitesi
Muhammet Negiz / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Rusya'nın Ukrayna'ya savaş açmasının ardından ülkelerin karşılıklı olarak uyguladığı yaptırımlar küresel ekonomi açısından yeni bir yapının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, uluslararası ticaret ve yatırım hacminin dünyanın neredeyse tüm ülkeleri arasında gerçekleştiği bir dönemde savaş konusunun uluslararası ilişkiler disiplininden öteye ekonomi ve uluslararası işletmecilik yazınlarında da yer bulmasını anlamlı hale getirmektedir. 22 Şubat 2022 tarihine kadar Rusya'ya uygulanan mevcut yaptırım sayısı 2 bin 695 iken savaşın dördüncü ayında, Haziran 2022'de bu sayı 10 bin 920'ye ulaşmıştır. Bu anlamda ekonominin mikro yapıtaşları olarak şirketlerin, özellikle çok uluslu şirketlerin, savaş döneminde takındığı tutum büyük önem ifade eder hale gelmektedir. Yale Üniversitesi öğretim üyelerinden oluşan bir ekip tarafından yapılan araştırma, 1.127 çokuluslu şirketin faaliyetlere devam etme dışında Rusya'ya tepkisel bir tutum sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu veri irdelendiğinde, 56 farklı ülke kökenli 967 şirketin mevcut yatırımlarıyla ilgili olarak aksiyon aldığı, 3 ülkeden 160 şirketin ise halihazırdaki yatırımları için faaliyetlerini sürdürmenin yanında gelecek yatırımlarını iptal etme kararı aldığı görülmektedir. Rusya'da 66 ülke kökeninden yatırımcının olduğu göz önüne alındığında, %85'inin yatırımları kısıtlayıcı ya da engelleyici tutum gösterdiği anlaşılmaktadır. Konu, Rusya'nın Ukrayna'ya müdahale kararına yönelik karşı tutum alan şirketler ve devletler açısından karşılaştırmalı olarak ele alındığında dikkat çekici bazı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Tablo 1'de de görüldüğü gibi Avrupa Birliği üyesi devletlerle birlikte Amerika Birleşik Devletleri, Birleşmiş Milletler Kurulunda eksiksiz karşı oy kullanmışlardır ve bu ülke menşeili şirketlerin %86'sı Rusya'ya karşı aksiyon almıştır. Karşı tutum alan şirketlerin genel ortalaması ile de örtüşen bu durum, şirketlerin kurumsal eşbiçimliliği sağlayacak şekilde hareket ettiklerini göstermektedir. Diğer yandan, devlet bazında hiçbir karşı tutum sergilenmemesine rağmen Rusya'ya karşı aksiyon alan şirketlerin %33 oranında var olduğu görülmektedir. Bu sonuç, şirketleri devletlerinden bağımsız olarak harekete geçirebilecek kurumsal aktivizm kavramını gündeme getirmektedir.

Devletler ve şirketler tarafından alınan yaptırım kararları neticesinde Rusya'dan yaşanan sermaye göçü, Rusya'nın kendi kendine

kalkınmasına ve daha da büyüyen bir güç olmasına ne derece etki edecek merak konusuyken meselenin uluslararası işletmecilik açısından ele alınıp kurumsal bağlamda da değerlendirilebileceği düşünülmektedir. "

Anahtar Kelimeler: Rusya, Ekonomik Yaptırım, Kurumsal Aktivizm, Kurumsal Eşbiçimlilik, Çokuluslu Şirket

BİR KUŞAK BİR YOL: BİR TUZAK MI?

Canan Kışlalıoğlu / Bitlis Eren Üniversitesi

Özet

Çin'in 2013 yılında ilan ettiği Bir Kuşak Bir Yol Projesi, kendi ekonomisini güçlendirebilmek ve enerji ihtiyacını karşılayabilmek için alternatif yollar yaratabilmek amacıyla oluşturduğunu dünya çapında oluşturduğu bir projedir. Kara ve deniz yolu olmak üzere iki güzergah oluşturulan bu projede, projeye dahil olan ülkeler limanlar, demiryolları, otobanlar, tüneller, enerji boru hatları gibi projeleri inşa ederken Çin'in ekonomik hegemonyasına da bir noktada hizmet eder hale gelmişlerdir. Dünya üzerinde yaklaşık 165 ülke bu projeye dahil olmuştur ve Çin bu ülkelere 865 milyar dolardan fazla kredi dağıtmıştır. Ancak bir süre sonra oluşturulan projeler için Çin'den alınan kredilerin geri ödenmesinin sorun haline gelmiş, yolsuzluk iddiaları ve ödenmesi gereken belirsiz tutarlar ortaya çıkmıştır. Bir Kuşak Bir Yol Projesi bu noktada Çin'e ekonomik ve siyasi yönden bağımlı ülkeler yarattığı iddia edilen bir projeye dönüşmüştür. Çin'in altyapı projeleri için yüksek oranlarda kredi vermesi, bu kredileri ödeyemeyen ülkelerin Çin'e borçlu hale gelmesi ve son olarak Çin'in bu borçlar karşılığında toprak ya da liman talebinde bulunması bu projenin ve Çin'in amacının sorgulanır hale gelmesine neden olmuştur. Buna örnek ülkelerden biri Sri Lanka'dır. Çin finansmanı ile kurulan Hambantota Limanı'nin işletmesi, Sri Lanka'nın 8 milyar dolardan fazla olan borcunu ödeyememesi nedeniyle 99 yıllığına Çin'e geçmiştir. Gelişmiş ülkeler Çin'in kredi dağıtma avantajının önüne geçerek, ekonomik hakimiyetini güçlendirmesinin engellemeye çalışmaktadır. Ancak ABD karşısında bile dış ticaret fazlası veren ve 2000'li yıllar itibariyle ekonomik olarak bir güç olarak ortaya çıkan Çin, ekonomik avantajını, siyasi işbirlikleri ile de sürdürmektedir. Aslında Bir Kuşak Bir Yol Projesi Çin'in uluslararası alanda işbirliğini geliştirmesini sağlayabilecek ve içe kapalı ve sert bir yönetim tarzına sahip olduğuna dair algıları yıkabilecekken, Çin'e dair paranoyaları besleyen bir araca dönüşmüştür. Bu noktada Çin'in projesi, özellikle az gelişmiş ülkeler için bir tuzak haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çin, Bir Kuşak Bir Yol, Kredi, Borç, Altyapı.

15 Eylül/September- Perşembe/Thursday
10:45-12:15 6. Oturum / 6th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Yücel Bulut*

Bölge Çalışmaları

- "Afganistan'da Artan Ekolojik Tehdit: Su Sorunu"
  Erdal Bayar
- "Ulusal, Bölgesel ve Küresel Boyutlarıyla İran'ın Çevre Politikaları"
  Muhammet Fatih Özkan
- "Bir İslami Hareket olarak Nahda'nın İncelenmesi"
  Gökçe Kars

AFGANİSTAN'DA ARTAN EKOLOJİK TEHDİT: SU SORUNU

Erdal Bayar / Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Canlı hayatının ortaya çıkışında ve devamında en önemli kaynakların başında gelen su, çevresel felaketlerin, küresel ısınmanın, iklim değişikliğinin ve artan dünya nüfusunun etkisiyle kıtlığı çekilen bir kaynağa dönüşmüştür. Söz konusu etkenlerin şiddetini sürdürdüğü göz önünde bulundurulduğunda su temelli ulusal/uluslararası sorunların artması kuvvetle muhtemeldir. Her ne kadar Dünya yüzeyinin yaklaşık %70'i sularla kaplı olsa ve Dünya'da 1.4 milyar km³ su bulunsa da, bu suyun yalnızca %2.5'i "tatlı su"dur. Tatlı suyun ise yaklaşık %90'ı buzullarda ve yeraltında bulunduğu için, insanların görece daha kolay erişebilecekleri su miktarı toplam tatlı su miktarının yaklaşık %0.3'üdür. Kısacası sürekli artan dünya nüfusuna rağmen, artmayan tatlı su miktarı Dünya'da su stresi ve su kıtlığı altında yaşayan nüfusun giderek artmasına yol açmaktadır. Halihazırda kısıtlı olan tatlı su kaynaklarının ve yağışların dünya üzerinde dengeli bir şekilde dağılmadığı göz önünde bulundurulduğunda bazı bölgelerde yaşanan su güvenliği sorunlarının diğer bölgelere nazaran daha ciddi boyutlara ulaştığı görülmektedir. Özellikle Sahra Altı Afrika'da ve Güney Asya'da oldukça önemli sorunlardan biri olan sağlıklı tatlı suya erişimin, yakın gelecekte Dünyanın birçok bölgesinde (Orta Asya, Çin, ABD, Avustralya... gibi) de sorun oluşturacağına yönelik projeksiyonlar yapılmaktadır.

Bu çalışmada genel olarak Dünya'da artan su güvenliği sorunlarına ve ekolojik tehditlere değinilecek olsa da özelde Afganistan'ın yaşadığı su kaynaklı sorunlar üzerine odaklanılacaktır. Taliban'ın 2021 yılı Ağustos ayında yeniden iktidarı ele geçirmesini müteakiben yaşanan ekonomik sorunların, su kıtlığı, yetersiz sanitasyon ve kuraklıkla birleşmesi sonucunda Afganistan çok ciddi insani krizlerle yüz yüze kalmıştır. Temel geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olan on milyonlarca Afgan'ın sınırlı su kaynağı için birbirleriyle çatışmaya girmesi veya göç etmek zorunda olması kuvvetle muhtemeldir. Ancak suyun potansiyel bir çatışma unsuru olduğu kadar, barışçıl amaçlara da hizmet edebileceği de göz ardı edilmemelidir.

Ülke nüfusunun 1979'dan bu yana yaklaşık üç katına çıkmasına karşın; ülkedeki orman varlığının yarı yarıya azalması, şehirlerde plastik kirliliğinin artması, yetersiz sanitasyon, son zamanlarda yaşanan kuraklık, küresel ısınma ve iklim değişikliği, Hindikuş dağlarındaki buzullarda erimeler gibi birçok ekolojik sorun

Afganistan'ı ekolojik güvenlik konusunda en problemli ülkelerden biri haline getirmektedir.

Bu çalışmada Afganistan'daki su sorunu, Birleşmiş Milletler tarafından açıklanan 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri açısından incelenecektir. Söz konusu 17 küresel hedeften biri olan "su ve kanalizasyon hizmetlerine erişimi ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak" hedefinin göstergeleri üzerinden yapılacak değerlendirmede Afganistan'ın bir bakıma su yönetimi açısından güncel profili ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Ekolojik Güvenlik, Ekolojik Tehdit, Su Güvenliği

ULUSAL, BÖLGESEL VE KÜRESEL BOYUTLARIYLA İRAN'IN ÇEVRE POLİTİKALARI

Muhammet Fatih Özkan / Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

İran'da kuraklık, hava kirliliği, toz ve kum fırtınaları gibi çevre sorunları son dönemlerde yeniden gündeme gelmiştir. İran'ın bu sorunları ulusal düzlemde ele alma yöntemi ise farklı siyasi sonuçlar doğurmaktadır. Öncelikle yaşanan çevre sorunlarına yönelik tepkilerin bir toplumsal ayaklanmaya dönüşmesini engellemek için polisiye tedbirlere başvurması Tahran'ın meseleyi farklı bir yönüyle güvenlikleştirdiğini göstermektedir. Diğer yandan, çevre sorunlarının kaynağını bilimsel olarak tam teşhis etmeden komşu ülkelerin -özellikle uluslararası su yolları üzerindeki- tasarruflarını sert bir eleştiri konusu haline getirmektedir. Ya da bu sorunlarla baş etmek adına uygulamaya koyduğu tek taraflı çözümler, komşu ülkelerin tepkisini çekmektedir.

İran'ın çevre sorunlarıyla ilgili olarak küresel bağlamda atılan adımlara yönelik yaklaşımları da ayrı bir tartışma konusunu oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ni imzalayan ve Kyoto Protokolü'nün bir tarafı olan İran'ın küresel karbon salınımında yaklaşık %2'lik bir pay sahibi olmasına rağmen Paris İklim Antlaşması'nı onaylamamış olması, üzerindeki uluslararası baskıyı artıran unsurlardan biri haline gelmektedir. İran, nükleer programı dolayısıyla uzun yıllar maruz kaldığı ekonomik yaptırımlardan P5+1 ülkeleriyle (ABD, Çin, Rusya, İngiltere, Fransa ve Almanya) 2015 yılında imzaladığı bir antlaşmayla (Kapsamlı Ortak Eylem Planı) büyük ölçüde kurtulmasına rağmen Donald Trump döneminde ABD'nin antlaşmadan çekilmesi sonrasında yeni bir yaptırım dalgasıyla karşı karşıya kalmıştır.

İran'ın kendisine karşı yeniden yürürlüğe koyulan ekonomik yaptırımların çevreyle barışık bir teknoloji geliştirmeye engel olduğu iddiasıyla, Paris İklim Antlaşması'nı onaylamama yönündeki tercihi eş zamanlı olarak ilerlemektedir. Bu durum Tahran'ın, Viyana'da P5+1 ülkeleriyle yeniden başlayan nükleer müzakerelerden istediği sonucu alabilmesi için Paris İklim Antlaşması'nın onay sürecini bir pazarlık unsuru olarak masada tuttuğu izlenimi uyandırmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada incelenecek en temel husus, İran'ın çevre politikalarını, ulusal güvenlik meselesi olarak algılanan konuları da dikkate alarak hangi biçimde şekillendirdiği olacaktır.

Özetle, İran'da çevre sorunlarına yönelik geliştirilen ulusal çözümler, iç siyasette çevre politikalarına dönük tepkilerin yol açtığı kırılmalar,

sorunun dışsallaştırılarak komşu ülkelerle ilişkileri bozacak şekilde atılan adımların neden olduğu bölgesel krizler ve son olarak çevre sorunlarına yönelik küresel girişimlere daha farklı bir ekonomi/güvenlik ajandası doğrultusunda yaklaşılmasının sonuçları, bu çalışmanın tartışma konularını ve araştırma başlıklarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İran, Çevre Politikaları, Ulusal Güvenlik, Ekonomik Yaptırımlar

BİR İSLAMİ HAREKET OLARAK NAHDA'NIN İNCELENMESİ

Gökçe Kars / Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Özet

Tarihin ve medeniyetin başlangıç noktası sayılabilecek olan Orta Doğu. 21. yüzyılda da dünyanın en dikkat çekici bölgelerinden biri olmuştur. Bölgede uluslararası sistemi şekillendiren devletler kadar hatta belki belirli alanlarda onlardan daha fazla etkili olan unsurlar ise devlet dışı aktörler olmuştur. İslami hareketler ise bu devlet dışı aktörlerin ilk sırasında yer almaktadır. DAEŞ, El Kaide, Hamas, İhvan, Nahda gibi farklı arka planlardan gelen İslami hareketlerin ortak noktası bölgenin şekillenmesinde oynadıkları rollerdir. Bölgedeki İslami hareketlerin ilk ortaya çıkış genellikle Osmanlı ve İran İmparatorluklarının yıkıldığı dönemde orta çıkan lider eksikliği dönemlerine dayandırılabilir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya sömürgecilik faaliyetleri de bu hareketlerin oluşumu etkileyen faktörler arasında olmuş, İslami hareketler dönem dönem anti-emperyalizm, milliyetçilik gibi farklı ideolojileri de etkilenmiş ve onlardan beslenmiştir.

Bahsedilen gelişmeler sonrasın İslami Hareketlerin analizi, Orta Doğunun anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Yapılacak İslami Hareketlerin analizi için ise sistemli bir teorik çerçeveye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma da ise Orta Doğunun nispeten istikrarlı ülkelerinden biri olan Tunus'taki Nahda Hareketi incelenecektir.

Nahda hareketinin incelenmesi için kullanılacak teori ise Richard Hrair Dekmejian'ın "Islam in Revolution Fundementalism in Arab" kitabında belirttiği kavramsal çerçeve olacaktır. Dekmajiyan İslami hareketlerin ortaya çıkışını incelemek için geliştirdiği teoriyi üç temel başlık altında toplamaktadır. İlk başlık sosyal krizdir; İslami hareketler (yazarın ifadesi ile fundamentalizm), toplumda ani gelişen veya kronik hale gelen sosyal krizlere yanıt olarak ortaya çıkan bir fenomen olarak algılanır. Fakat krizlere verilen yanıtın derecesi ve şiddeti faklı etmenlere bağlı olarak çeşitlenmektedir. İncelemede kullanılan ikinci başlık ise; karizmatik liderdir. Bu lider toplumun ruhsal ve/veya yapısal dönüşümüne kendini adamıştır. Teorinin üçüncü ayağı ise yeni düzeni şekillendirecek olan ilkel değerlerin, inançların ve uygulamaların bir kurtuluş reçetesini içeren binyılcı(chiliastic) ideolojidir.

Bu makalede ise Dekmejian'nın çizdiği eklektik kavramsal çerçeve kapsamında Nahda hareketinin ortaya çıkışı Tunus'ta yaşanan

toplumsal kriz, karizmatik lider ve binyılcı ideoloji bağlamında tarihsel olarak incelenecektir."

Anahtar Kelimeler: Orta Doğu, İslami Hareketler, Nahda, Tunus

15 Eylül/September- Perşembe/Thursday
13:30-15:00 7. Oturum / 7th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ayça Eminoğlu*

Toplumsal Cinsiyet ve Uluslararası İlişkiler, Feminizm

- "Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplinindeki Toplumsal Cinsiyet Uçurumu"
  Seven Erdoğan
- "Postkolonyal Feminizm"
  Gülmelek Doğanay
- "Atilla İlhan'ın 'Yanlış Baladlar'ında Kadın Teması"
  Esranur Karaçengel & Zeynep Şahin
- "Silahlı Çatışmalarda Cinsel Şiddet ve Tecavüzün Savaş Aracı Olarak Kullanılması: Rusya-Ukrayna Savaşı"
  Adem Özer

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI İLİŞKİLER DİSİPLİNİNDEKİ TOPLUMSAL CİNSİYET UÇURUMU

Seven Erdoğan / Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Bilimin uzunca bir süre farkına varılmayan eril doğası, 20. yüzyılla birlikte popüler olan eleştirel yaklaşımlarla sorunsallaştırılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada diğer tüm bilim alanları gibi zaman zaman eril olma eleştirilerine maruz kalan Uluslararası İlişkiler disiplininde, Türkiye'de toplumsal cinsiyet uçurumunun ne denli geçerli olduğu analiz edilmektedir. Uluslararası İlişkiler disiplinindeki toplumsal cinsiyet uçurumu, kadın akademisyenlerin çoğunlukla farkında bile olmadan alandaki toplumsal cinsiyet önyargılarından olumsuz bir şekilde etkilenmesi ve alandaki pek çok erkek akademisyenin de toplumsal cinsiyet önyargıları neticesinde ortaya çıkan koşulları sorgulamadan kabullenmesi ile giderek derinleşmektedir. Çalışmada ilk olarak toplumsal cinsiyet uçurumu kavramına dair genel teorik tartışmalar ve konuya ilişkin Uluslararası İlişkiler disiplini çatısı altında bu zamana kadar dünyada ve Türkiye'de süregelen gelişmeler üzerinde durulacaktır. Çalışmanın odak noktasını oluşturan ikinci kısımda ise Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplinindeki toplumsal cinsiyet uçurumu, Türkiye'deki Uluslararası İlişkiler bölümlerinde görev yapan akademisyenler arasındaki kadın-erkek oranı, kadınların Uluslararası İlişkiler bölümleri öğretim üyeleri içindeki payları ve unvan temelinde kadın-erkek dağılımları, Uluslararası İlişkiler bölümlerinde yönetici olarak görev alan kadın akademisyenlerin oranı, disiplindeki kadın ve erkek akademisyenlerin yayın sayısı ve atıf sayıları arasındaki farklar gibi değişkenler üzerinden sunulmaktadır. Çalışma ile Uluslararası İlişkiler disiplininin eril doğası hakkında halihazırda devam eden tartışmalara Türkiye örneğini ele alan bir çalışma ile eklemlenerek toplumsal cinsiyet uçurumunu azaltmak adına verilen mücadeleye katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Toplumsal Cinsiyet Uçurumu, Kadın, Türkiye

POSTKOLONYAL FEMİNİZM

Gülmelek Doğanay / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Postkolonyal kavramı sadece tarihsel olarak sömürgecilik sonrası dönemi ve siyasal düzeni işaret etmez; sanatsal ve bilimsel üretimlerle birlikte kültürel olanı da kapsar. 1970'lerin sonlarına doğru postkolonyalizm, oryantalizm eleştirisi olarak hem edebi hem de bilimsel anlamda kendine yer bulur. Postkolonyal teoriler, Batı'nın Doğu'yu bilinir kılmak için söylem üreten oryantalist metinlerdeki eşitsiz güç ilişkilerini açığa çıkarmaya ve söz konusu ilişki içerisindeki mücadeleleri kültürel fark üzerinden okumaya çalışırlar. Postkolonyalizmin gelişmesinde postyapısalcılık kadar feminizm gibi siyasal hareketlerin de büyük etkisi vardır. Feminist harekette olduğu gibi postkolonyal teoriler de baskılanan, sömürülen ve tabi kılınan sınıf ve halkların, yani madunların sesini duyurabildikleri, tersinden bir okuma ve bilgi üretme süreci olarak ortaya çıkar. Kültürel farklılıklara vurgu yapan postkolonyal feminizm, sadece diyalektik olarak toplumsal formasyonu oluşturan ikili karşıtlıkları (Doğu-Batı ve Erkek-Kadın gibi) sorgulamaz, bu karşıtlıklara içkin olan güç ilişkilerini tersine çevirmeyi, dolayısıyla toplumsal değişimi amaçlar. Hatta postkolonyal feministler her bir toplumsal yapının kendi içinde ve birbirleri arasında karmaşık güç ilişkileri barındırdıklarını ve bunun direnişi de mümkün kıldığını iddia ederler. Başka bir ifadeyle, postkolonyal feminizm, madun olarak kurulan (Doğulu) kadını özne olarak yeniden inşa etmeye çalışır. Chandra Talpade Mohanty, Gayatri Chacravorty Spivak ve Partha Chatterjee gibi feminist yazarlar sömürgeci metinleri (seyahatnameler ve edebi eserler) ve temsilleri feminist eleştiriye tabi tutarak sömürgeci ile sömürge insanı arasındaki ilişkinin toplumsal cinsiyetlendirilmiş söyleminin nasıl üretildiğini ortaya koyarlar. Bu çalışmada postkolonyal feminist yazarların önermeleri açıklanacak ve örneklerle postkolonyal feminist teorinin postkolonyal teoriye olan katkısı ile eksikleri ortaya konacaktır. Doğulu kadın sadece erkek ve Batılı kategorilerle girdiği ilişkinin öznesi olarak mı kurulur? Bu ilişkinin dışında başka bir kadınlık deneyimi söz konusu değil midir? Kültürel farklılığının Doğulu kadın olarak işaretlenmesi Doğulu ve Batılı ikiliğini yeniden üretmez mi?

Anahtar Kelimeler: Postkolonyal Feminizm, Postkolonyalizm, Oryantalizm, Siyaset Sosyolojisi

ATİLLA İLHAN'IN 'YANLIŞ BALADLAR'INDA KADIN TEMASI

Esranur Karaçengel / Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Zeynep Şahin /Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Atilla İlhan, Marksist ve sosyalist bakış açısıyla yazdığı şiirlerinde kadını toplumsal hayatın bir parçası olarak görür. Dönemin sorunlarından bahsederek kadınları bu atmosferin bir gerçekliği olarak ele alır. Şair; çeşitli siyasal, sosyal eğilimler altında ezilen kadınların yaşadığı çıkmazlardan söz eder. Onları daha çok toplumsal hayattaki rolleri ve kimlikleri ile ön plana çıkarır.

Kadının içsel sancısını eril egemenliğin merkezinde ve çıkmazında yaşaması, evren alanını sınırlar. "yanlış balladlar", kadınların toplumsal cinsiyet rolleri içinde erkek bakış açısıyla kimlik kazanmalarının yanılgısını ortaya çıkarır. Toplum bilincine sinen değer yargıları kadınların uyması gereken kurallar haline gelir. İlişkilerdeki davranışlar, arkadaşlık, giyim tarzı dahi sakat düşüncelerin anlamsız imalara maruz kalır. Erkeklerin istediği nesne görünümüne dönüşüm dulluk, cariyelik, konsomatrislik, fahişelik, kadın kadıncık olma gibi eril gücün olağan karşıladığı çevre baskısıyla oluşur. Korunma ve barınma ihtiyacını sağlayamayan kadınlar, hiç alışık olmadığı kamusal alanda mücadeleye girerek kendini var etmeye çalışır. Böylece cinsel obje olmaktan kurtulamazlar. Kadınların benlik kazanma mücadelesindeki yenilgisini müziğe dönüştüren balladlardan her birinin aldığı ad, sosyo-kültürel yapının doğurduğu kadını imler.

Bu doğrultuda "Ayrılık Da Sevdaya Dahil" adlı şiir kitabında yer alan "yanlış balladlar" ana başlığı altındaki şiirlerin toplumdaki cinsiyet temsilleri bağlamında incelenmesi amaçlandı. Burada yer alan kadın temasının görünür kılınmasına amacıyla "yanlış balladlar"; soğuk kadınlar, unutulmuş kadınlar, sarhoş bir kadın, bisikletli kız, çerkes halayıklar, cam güzeli kızlar, kalk gidelim kızlar, tığ örgüsü yaşlı kadın, ah ulan ah kızlar" olmak üzere beş başlık altında değerlendirildi. Bir nitel araştırma yöntemi olarak içerik analizi yapıldı. Egemen kimliğin dikte ettiği normların yanı sıra kadınlar ve erkekler tarafından yüceltilerek içselleştirilen normların, kadınların varlık alanını çıkmaza/çatışmaya sürüklediği sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, "Yanlış Balladlar", Atilla İlhan

SİLAHLI ÇATIŞMALARDA CİNSEL ŞİDDET VE TECAVÜZÜN SAVAŞ ARACI OLARAK KULLANILMASI: RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI

Adem Özer / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Savaşlar gibi savaş alanları da doğası gereği cinsiyetlidir ve bu düşünce kadim zamanlardan beri mevcudiyetini sürdürmektedir. Diğer bir ifadeyle savaş alanlarında erkekler öldürülürken, kadınlar savaş ganimeti olarak görülmektedir. Tarihsel tekerrür göstermiştir ki savaşların baş göstermesi kadınların ve çocukların savaş suçlarına yani cinsiyete dayalı her tür şiddete, keyfi cinayetlere ve tecavüze maruz kalmalarını arttırmaktadır. Bilhassa Tokyo ve Nürnberg Mahkemeleri tarafından açıkça ya da zımnen kovuşturulan kapsamlı cinsel şiddet Kamboçya, Ruanda ve Eski Yugoslavya'dan Kolombiya, Etiyopya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve bugün Ukrayna'ya kadar dünya genelindeki silahlı çatışmaların ekseriyetinde baş göstermiştir. Ancak kadınlara yönelik cinsel şiddet ve tecavüz sadece savaş alanı ile sınırlı değildir çünkü savaş alanını terk edip güvenli bölgelere yaptıkları yolculuklar ve başka ülkelere yapılan zorunlu göçler kadınlara yönelik istismarı arttırmakta ve silahlı çatışmanın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum kadına karşı gerçekleştirilen tecavüz ve cinsel şiddetin çoğunlukla savaş araç ve yöntemi olarak kullanıldığının nişanesidir. Nitekim 2014 yılından bu yana Ukrayna topraklarında Rusya'nın cinsel şiddeti bir savaş stratejisi ve silahı olarak kullanması geleneksel toplumsal cinsiyetçi rolleri pekiştirmekte ve bir dereceye kadar yeni roller yaratarak kadınlar üzerinde yıkıcı sonuçlara yol açmaktadır. Rus askerleri tarafından kadınlara yönelik yapılan insanlık dışı muameleler yalnızca kadınlar üzerindeki erkek egemenliğinin bir göstergesi değil, aynı zamanda ailelerin sosyal yapısını bozmak ve parçalamak, toplumsal ve psikolojik etki doğurmak, güç gösterisinde bulunmak, aşağılamak ve silahlı çatışmanın mensuplarına erkeksi yapıda bir mesaj göndermektir. 24 Şubat 2022'de tam teşekküllü Rus işgalinin başlamasıyla işgal altındaki bölgelerde silahlı çatışmalar hukuku kurallarının ihlali -sivillere yönelik cinsel şiddete ilişkin raporların somut bir şekilde ortaya çıkması- bireysel cezai sorumluluk doğuran eylemler yani suçlar olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda ele alınan çalışmanın temel amacı uluslararası ceza adaletinin kalıcı ve yerleşik bir kalıntısı olarak Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yargı yetkisini ve muhtemel etkilerini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Cezai Sorumluluk, Cinsel Şiddet, Savaş Suçu, Tecavüz, Uluslararası Ceza Mahkemesi

15 Eylül/September- Perşembe/Thursday
13:30-15:00 8. Oturum / 8th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ulaş Kutsi Çezik*

Dış Politika Çalışmaları

- "Rusya Federasyonu'nun Dış ve Güvenlik Politikası Yaklaşımlarında 1990'lı Yıllar ve Bu Yaklaşımların Putin Dönemi'ne Yansımaları"
  Aziz Balcı
- "Pragmatik Bir Dış Politika Örneği: Hindistan'ın Rusya-Ukrayna Savaşı'ndaki Tarafsızlık Politikası"
  Ferhat Çağrı Aras
- "İran'ın Dağlık Karabağ Politikası"
  Ayşe Ataş

RUSYA FEDERASYONU'NUN DIŞ VE GÜVENLİK POLİTİKASI YAKLAŞIMLARINDA 1990'LI YILLAR VE BU YAKLAŞIMLARIN PUTİN DÖNEMİ'NE YANSIMALARI

Aziz Balcı / Ankara Bilim Üniversitesi

Özet

Aralık 1991'de SSCB'nin dağılması ve iki kutuplu dünya düzenini temsil eden Soğuk Savaş döneminin sona ererek ABD öncülüğünde özellikle 90'lı yılların ilk yarısında bir tek kutuplu dünya düzenine geçiş yaşanması, geniş ölçekte çeşitli ülkelerin dış ve güvenlik politikalarını yeniden belirlemesine neden olmuştur. Bu süreçte SSCB'nin bölgede varisi olarak ortaya çıkan Rusya Federasyonu da gerek iç gerek dış politika anlayışında yeni düzenlemelere gitmek durumunda kalmıştır. Bu bağlamda Rusya'nın Soğuk Savaş sonrası ilk yıllardaki ve 90'lı yılların devamındaki dış ve güvenlik politikası yaklaşımlarını farklılaştırdığı görülmektedir. Bu farklılaşmanın sırasıyla Atlantikçilik ve Avrasyacılık şeklinde olduğu söylenebilmektedir. Bu doğrultuda 1993 yılında "Yakın Çevre Doktrini" şeklinde ilk kez düşünülse de 90'lı yılların sonuna doğru belirgin şekilde "Yeniden Çok Kutuplu Dünya" yaklaşımı eksenli olarak "Avrasyacılık" doktrini söylemsel olarak ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. 2000'li yılların başından itibaren ise Putin'in iktidara gelmesiyle birlikte pragmatik eksende fakat daha etkin bir şekilde öncelikle düşünsel ve söylemsel olarak bir yeniden çok kutupluluk arayışı seslendirilmeye başlanmıştır. Bu anlamda bakıldığında Putin'in dış politika ve güvenlik yaklaşımı 1993 yılından beri süregelen ve tartışılan politikaların bir uzantısı, fakat daha net ve kesin bir dönüşüm olarak algılanmalıdır. Öte yandan Putin'in iktidarının ilk döneminde "Çok kutupluluk eksenli Avrasyacılık" anlayışı, radikal bir "Avrasyacılık" anlayışından öte, pragmatik fakat ulusal çıkar öncelikli olarak "uluslararası kurumlarda eşit ve adil temsiliyet" anlayışına uygun olarak şekillenmiştir. Bununla birlikte Putin'in iktidarının ikinci döneminden itibaren özellikle 2007-2008 yıllarından itibaren daha realist eksenli bir "Yeniden Çok Kutuplu Dünya" yaklaşımını geliştirdiği görülmektedir. Dolayısıyla bu dönemden itibaren bölgesel ve küresel gelişmelerin de etkisiyle daha sert güce dayanan bir Avrasyacılık yaklaşımının uygulanmaya çalışıldığı söylenilebilir. Bu çalışmada 2000'li yıllarda Putin'in iktidarı dönemindeki Rusya'nın dış ve güvenlik politikasının 1990'lı yıllarda başlamış olan politikaların bir devamı olduğu vurgulanmaktadır. Öte yandan 1990'lı yıllardaki Rusya'nın politik yaklaşımının, özellikle Yeltsin'in politik yöneliminden kaynaklanan sebeplerle tamamen Batıcı/Atlantikçi olduğu varsayılmaktadır. Düşünüldüğünün aksine ve bu çalışmada altı çizildiği üzere

Rusya'nın yakın çevreyi önceleyen ve yeniden çok kutupluluk arayışı içerisinde olan politikası Putin'in iktidarı ile ilk kez ortaya çıkmamış, Soğuk Savaş sonu erken dönemlerinden beri tartışılmış ve özellikle Yeltsin iktidarları döneminde dahi uygulanmaya çalışılmıştır. Muhtemeldir ki, Rusya'nın politikaları bağlamında altı çizilebilecek tek ve önemli hususun, Putin ile birlikte zaman içerisinde bu realist eksenli politikaların artık söylemsel düzeyde kalmayıp eylemsel olarak da karşılık verilmeye başlanmış olmasıdır. Rusya'nın 1990'lı yıllardaki dış ve güvenlik politikasındaki değişimler, yakın çevre etki alanı olarak değerlendirilen eski Sovyet coğrafyasında Batılı devletler ve kurumlarla çeşitli şekillerde karşı karşıya gelinmesine izleyen yıllarda neden olmuştur. Bu kurumların en önemlisi de NATO olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada Rusya Federasyonu'nun 90'lı yıllardaki dış ve güvenlik politikası bağlamında Atlantikçilik-Avrasyacılık yaklaşımları ilgili siyasilerin politik söylemleri üzerinden analiz edilmiş ve bu yıllardaki bu politik söylemlerin ve tartışmaların özellikle 2000'li yılların başında Putin iktidarı ile devam ettiği gerçeğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu analiz yapılırken Putin'in iktidara geldikten sonra uygulamaya başladığı "pragmatizm ekseninde bir yeniden çok kutupluluk arayışının" aslında bu iktidar dönemi ile başladığı değil, Soğuk Savaş sonu erken dönemlerde ortaya çıktığı varsayımından hareket edilmiştir. Çalışma 1990'lı yıllardaki Rusya'nın ve 2000'lerde Putin iktidarı dönemindeki Rusya'nın dış ve güvenlik politikalarının süreklilik arz ettiğini ortaya koyması açısından önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rusya Federasyonu, Yakın Çevre Doktrini, Çok Kutupluluk, Soğuk Savaş Sonrası Dönem, Putin Dönemi

PRAGMATİK BİR DIŞ POLİTİKA ÖRNEĞİ: HİNDİSTAN'IN RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI'NDAKİ TARAFSIZLIK POLİTİKASI

Ferhat Çağrı Aras / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Hindistan'ın Rusya-Ukrayna savaşındaki tarafsızlık politikası, son dönemde Hindistan'ın dış politikasının kırılganlığı ile alakalı tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Rusya'nın Sovyet yayılmacılığı politikası olarak değerlendirilen Ukrayna'yı istila hareketlerine karşı Hindistan'ın uluslararası mecralarda sessiz kalmayı tercih etmesi, genel olarak Hindistan'ın askeri tedarik zincirinin yüksek oranda Rusya'ya bağımlı olmasından kaynaklanmaktadır. Yakın zamandaki S-400 görüşmeleri, ek askeri teçhizat görüşmeleri ve teknoloji transferi ile alakalı yakın diplomatik temaslar da bu tezi destekler niteliktedir.

Son dönemde Başbakan Modi'nin Avrupa turu kapsamında Hindistan'ın batı ile olan bağlarında yeni bir sinerji içine girmesi ve Çin'e karşı QUAD grubunda yer alması, Rusya'ya karşı batının Hindistan'ı diplomatik bağlamda, kısmen, baskılama çabası olarak değerlendirilebilir. Hindistan bu konuda Uluslararası Hukuk ve Birleşmiş Milletler tüzüğü tarafından belirlenen parametreler dahilinde Rusya ile diplomasi ve diyalog savunuculuğunda kendi politikasını sürdürmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda Hindistan, savaş uzadıkça Ukrayna kriziyle ilgili izlediği politikada batılı müttefikleri tarafından açık bir şekilde hayal kırıklığı olarak değerlendirilecek bir takım tarafsızlık politikası izlemektedir. Hindistan yetkilileri bu konu ile ilgili açık bir şekilde Rusya'yı kınamaktan kaçınmaya devam ediyor. Bu konu ile ilgili batılı hükümetler Hindistan'ın bölgesel bağlamda bir çıkmazda olduğunun farkında olsa da, Ukrayna krizi Hindistan ve Rusya'nın ekonomik bakımdan yakınlaşmasına engel olamadılar.

Batılı devletler Hindistan'ı Asya ile olan ilişkilerinde vazgeçilmez stratejik bir ortak olarak görüyor. Bu durumda batılı devletlerin izlediği Rusya'yı ekonomik bakımdan yalnız bırakma politikasına Hindistan'ın da dahil olması için ikili zirvelerde ikna etmeye yönelik görüşmelere itiyor. Hindistan bu tarafsızlık politikasını kendi toprak bütünlüğü başka bir otoriter güç tarafından tehdit edilmesine rağmen seçti. Bu durum bir dereceye kadar kabul edilebilir bir durum. Putin bu işgali kınayan devletlerle ticari ilişkilerini kısmaktan çekinmiyor. Ancak daha geniş bir perspektiften bakıldığında, Hindistan'ın bu yaklaşımı çok ciddi riskleri de içinde barındırıyor. Bu riskin en başında ise Rusya'nın Çin ile olan yakın ilişkileri geliyor.

Rusya'nın Ukrayna krizindeki en büyük destekçisinin Çin olduğu bilinen bir gerçek. Çin'in uluslararası arenada Rusya'yı desteklemesi Rusya içinde bir koruyucu önlem olarak nitelendirilebilir. Çin'in Hindistan ile olan sınır sorunlarına karşı ilerleyen dönemlerdeki bir kriz anında Rusya'yı da uluslararası arenada bir garantör olmaya itebilir. Bu durum Hindistan'ın askeri tedarik zincirini zora sokabilir. Ayrıca mevcut statükoda Hindistan'ın bu krizde eleştirilmesi ile ilerleyen dönemlerde Hindistan-Çin sınırındaki bir çatışma anında Hindistan'a uluslararası desteğin gelmemesi ya da tam desteklenmemesi ile de sonuçlanabilir. Bunun sonucunda da Hindistan'ın Ukrayna işgaline sessiz kalması, ilerleyen dönemlerde Avrupalı devletleri ve ABD'yi Hindistan'ın yaşayacağı bir sınır sorununda yalnızlığa itebilir.

Hindistan için olası ikinci büyük risk ise Hindistan'ın sektörel büyümesinde batının desteğini yitirmesi ile ilgili. Hindistan'ın son dönemdeki kalkınma politikalarının en büyük finansörü batılı devletlerdi. Bu durum son dönemde Hindistan'ı ekonomik olarak vazgeçilmez bir müttefik konumuna getirdi. Hatta pandemi sürecinde Çin'de aksayan üretim ağının bir kısmı Hindistan'a aktarılmış, olası bir ekonomik krizde Hindistan'ın üretim kapasitesi ile bu kriz dönemleri için Hindistan üzerinden ek bir kriz çözme stratejileri oluşturulmuştu. Fakat Ukrayna krizinde Hindistan'ın tutumu ve Rusya ile ilişkileri geliştirme çabaları, batılı devletlerinde uluslararası bir krizi farkı boyutlarda Hindistan nezdinde tartışmanın da kapısını açmış oldu. Özellikle Avrupa için ekonomik bakımdan Hindistan vazgeçilmez bir partner olarak görülse de ilerleyen dönemlerde Hindistan'ın bu izlediği politikada diretmesi, batılı devletlerin de farklı gözetimlere girmesi ile sonuçlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Ukrayna, Rusya, Dış Politika, Güney Asya

İRAN'IN DAĞLIK KARABAĞ POLİTİKASI

Ayşe Ataş / Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Ermenistan ile Azerbaycan arasında uzun yıllardan beri süregelen Dağlık Karabağ anlaşmazlığı, Kafkas coğrafyasındaki en önemli çıkmazlardan birisidir. Temelleri Sovyetler Birliği döneminde atılan bu sorun, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin gerilmesine neden olmuştur. Dağlık Karabağ'a Stalin döneminde yerleştirilen Ermeniler, 1988 yılından itibaren bölgenin Ermenistan'a bağlanmasını talep etmeye başlamışlardır. Azerbaycan ile Ermenistan Sosyalist Cumhuriyetleri arasında gerilime sebep olan bu durum, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği'nin dağılması sürecinde çatışmaların başlamasına ve çok sayıda insanın ölümüne neden olmuştur. 1990'ların başında başlayan savaşta Ermeniler hızla ilerleyerek, Azerbaycan'a ait olan çok sayıda şehri ele geçirmeyi başarmışlardır. 1993 yılının sonuna gelindiğinde Ermeniler, Azerbaycan topraklarının yaklaşık yüzde 20'sini işgal etmiş, bir milyona yakın Azerbaycanlının da yaşadıkları toprakları terk etmelerine neden olmuşlardır. Dağlık Karabağ meselesi ilerleyen yıllarda da iki ülkenin karşı karşıya gelmesine neden olmuş; 2010, 2016 ve 2018 yıllarında iki ülke arasında cephe çatışmaları yaşanmıştır.

Taraflar arasında yaşanan çatışmaları durdurmaya yönelik olarak çok sayıda uluslararası girişim başlatılmış ancak bunların tamamı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Dağlık Karabağ'ın Ermenistan'ın işgali altında kalması, uzun süre bölgede istikrar ve barışın sağlanmasının önündeki en önemli engellerden biri olmuştur. Uzun yıllar boyunca çözümsüz halde kalmaya devam eden Dağlık Karabağ meselesi, 2020 yılında tekrar uluslararası kamuoyunun gündemine oturmuştur. Azerbaycan'ın, Türkiye'nin de önemli katkılarıyla birlikte, başlatmış olduğu operasyonla Ermeni işgali altında olan çok sayıda kenti kurması ve önemli stratejik mevzileri kontrol altına alması Dağlık Karabağ meselesinde Azerbaycan'ın öne geçmesini sağlamıştır.

Güney Kafkasya bölgesindeki bu önemli anlaşmazlık hem bölgesel güçlerin hem de küresel güçlerin dikkatini bölgeye yöneltmesine neden olmaktadır. Dağlık Karabağ meselesinde, Azerbaycan'ın en önemli müttefikinin Türkiye olduğu bilinmektedir. Bu anlaşmazlıkta Ermenistan daha fazla uluslararası destek almaktadır. Bölgesel ülkelerden İran ve Rusya'nın bu anlaşmazlıkta Ermeni görüşlerini daha fazla desteklediği bilinmektedir.

Bu çalışmada, bölgesel bir güç olan ve anlaşmazlığa taraf olan ülkelerle dini, tarihi, siyasi ve ekonomik konularda birtakım bağlantıları olan İran'ın izlediği politika üzerinde durulacaktır. Şii dünyasının liderliği iddiasında bulunan İran, her ne kadar Azerbaycan ile aynı mezhebe mensup olsa da bu anlaşmazlıkta siyasi çıkarları doğrultusunda Ermenistan'la daha yakın ilişkiler içerisinde bulunmaktadır.

İran, Ermenistan ve Azerbaycan toprakları arasında yer alan Dağlık Karabağ bölgesi, İran açısından hayli önemlidir. Hem Hazar Havzası enerji kaynaklarının taşınması hem de Kafkasya'nın kontrolü açısından önemli olan bölgede yaşanan bu çatışmada İran, görünürde "tarafsız" bir tutum izlemeye çalışmış ancak bu politikasında pek de başarılı olamamıştır. İran'ın Dağlık Karabağ meselesinde Rusya ve Ermenistan ile daha yakın ilişki içinde olmasının birtakım nedenleri bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi İran nüfusunun yaklaşık üçte birini oluşturan İran Azerileridir. İran, kendi topraklarında bulunan Azeri nüfusla, Azerbaycan arasında olası bir bağlantıdan endişe etmektedir.

1990'larda Dağlık Karabağ'da çatışmaların başlamasından itibaren İran yürüttüğü "aktif tarafsızlık" politikası vasıtasıyla taraflar arasında arabulucu rolü oynayarak hem bölgedeki etkinliğini arttırmaya çalışmış hem de toprakları içerisindeki Azeri nüfusu kontrol altında tutmaya çalışmıştır. 1994'ten itibaren yürütülen ancak başarısızlıkla sonuçlanan arabuluculuk döneminde İran mümkün olduğunca konuyu ülke gündeminde uzak tutmaya da çalışmıştır. 2020 yılında patlak veren İkinci Karabağ Savaşı ile birlikte İran'ın Ermenistan ile var olan yakın ilişkinin daha görünü hale gelmesi hem kendi halkının hem de Azerbaycan'ın tepki göstermesine neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dağlık Karabağ, İran, Azerbaycan, Ermenistan

15 Eylül/September- Perşembe/Thursday
15:15-16:30 9. Oturum / 9th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Yücel Bulut*

Yeni Güvenlik Sorunları | New Perspectives in International Relations

- "A Way Out of Western-centrism in IR: Going Beyond the Agent-Structure Duality"
  Çağla Lüleci-Sula
- "Enerji Bölgeselciliği: Şangay Enerji Kulübü Örneği"
  Zehra Aksu
- "Afyon Bağımlısı, Afyon Üreticisi Ülke: Afghanistan"
  Erdal Bayar
- "Neoliberalizm Mağlup Edilebilir mi?"
  Ahmet Can Güler

A WAY OUT OF WESTERN-CENTRISM IN IR: GOING BEYOND THE AGENT-STRUCTURE DUALITY

Çağla Lüleci-Sula / TED University

Abstract

The idea that the actors, histories, experiences of the West have a central position in shaping global politics have invaded research and knowledge production in the discipline of International Relations (IR) for a significant amount of time. The definition, conceptualization, and effects of what is widely named as 'Western-centrism' have also been discussed in the discipline for decades. While certain conceptual and theoretical approaches to IR adopt an explicitly Western-centric view of the world with through celebrating the Western ways of doing things, some others attempt yet fail to overcome Western-centrism by still putting the West in the center of their analyses despite being critical of the West. Inspired from Hobson's (2007) differentiation between 'conscious' and 'subliminal' Eurocentrisms, this paper names the former 'explicit Western-centrism' and the latter 'implicit/unconscious Western-centrism'. Regardless of their intentions, Western-centric ways of analyzing global politics have constitutive effects. They contribute to the narrative that is based on 'the superiority of the West' and accordingly 'the inferiority of the Rest'. These narratives present either a distorted or deficient picture of history and global politics. This study argues that the constructed dualities that are embedded in the discipline for decades stand as a limitation for Western-centrism to be overcome. More specifically, the agent-structure duality that invaded research and knowledge production in IR for decades has been so influential in silencing other ways of analysis that have a potential to overcome Western-centrism. This study promotes and interdisciplinary approach and highlights the potential of integrating relational sociology to the study of global politics in efforts to go beyond the dualistic way of thinking known as the structure-agent duality. It argues that adopting an ontological stance which prioritizes relations over agents and structures can be a way out of Western-centrism in IR. Such approach promotes the idea that agents cannot be singled out from their constitutive relations with others. Western or non-Western, actors of global politics are not separate units, but they are constituted through encounters with other actors. Thus, even when they are constrained by hierarchical power relations, actors of the non-West are not merely passive recipients of the policies of the West, but they have agency in the constitution of global politics.

Keywords: Agent-Structure, Global Politics, İnterdisciplinarity, Western-Centrism

ENERJİ BÖLGESELCİLİĞİ: ŞANGHAY ENERJİ KULÜBÜ ÖRNEĞİ

Zehra Aksu / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

20. yüzyıl, uluslararası sistemde son derece önemli olayların ve değişimlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Dünyada yaşanan ekonomik, güvenlik ve sosyal alanlardaki tüm süreçler ve ilişkiler iç içe geçerek birbirini etkilemiş, merkez bir gücün olmadığı yeni dünya düzeninde, coğrafi olarak aynı bölgede yer alan devletler arasında entegrasyon girişimleri önem kazanmıştır. Bölgeselleşme adı verilen bu olgu, aynı bölgede yer alan en az iki devlet arasında belirli amaçların ger¬çekleştirilmesi maksadıyla oluşturulan resmi ve gayri resmi gruplaşmalar olarak tanımlanmış; bölgeselleşmenin, uluslararası politikada en somut göstergesi ise bölgesel uluslararası örgütler olmuştur.

Devletler arasında yaşanabilecek problemleri barışçıl yollarla çözmek ve ortak fayda sağlamayı amaçlayan bu kuruluşların, özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde sayıları hızla artmıştır. Sözkonusu dönemde birincil amaç güvenliğin temini olurken, bölgeselleşme faaliyetleri de ekonomi ve siyasal alandan ziyade bu gayeye yoğunlaşmıştır. Güvenlik üzerine yapılan işbirlikleri ise neyin güvenliği sorusu üzerinden cevaplanmaya çalışılmış burada verilen yanıtlardan birisi enerji kaynaklarına yönelik olmuştur. Enerjinin sınır aşan niteliği, bölgesel işbirliğini zorunlu kılmış ve enerji bölgeselciliği kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Enerji bölgeselciliği genel olarak, tanımlanmış bir bölgedeki devletler ile onların vatandaşlarının, ciddi hizmet kesintisi riskinden uzak, makul fiyatlarla çevre açısından kabul edilebilir yeterli kalitede enerji hizmetlerine erişimidir.

Dünyada bölgesel enerji ile ilgili atılan ilk adımın 1951 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) olduğu kabul edilmektedir. AKÇT'nin ardından ise Güneydoğu Asya Uluslar Birliği, Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu, Avrupa Birliği, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Antlaşması ve Avrasya Ekonomik Birliği gibi oluşumlarda enerji konusunda çeşitli faaliyetler yürütülmüştür. Son yıllarda enerji konusunda önemli çalışmalarda bulunan kuruluşlardan en önemlilerinden birisi ise 2001 yılında kurulan Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) olmuştur. Örgüte bağlı bir alt birim olarak 2012 yılında Şanghay Enerji Kulübü kurulmuş; Kulüp, ŞİÖ üye devletlerinin ulusal enerji stratejilerini uyumlaştırmak, enerji stratejilerini koordine etmek ve enerji güvenliğini güçlendirmek için enerji üreticileri ve tüketicileri, transit ülkeler ve özel şirketleri birleştirmeye odaklanan bir mekanizma olarak tasarlanmıştır. Enerji

zengini Rusya ve Kazakistan gibi ülkeler ile enerji ihtiyacı en yüksek seviyelerde olan Çin ve Hindistan gibi ülkeleri bir araya getiren ŞİÖ Enerji Kulübü, "kazan-kazan" anlayışı doğrultusunda kurulmuş gelişime açık bir yapıdır. ŞİÖ gözlemci devletleri ile diyalog ortaklarının da yer aldığı Kulüple bölgesel bir güvenlik sistemi oluşturulacağı öngörülmektedir. Kulüp çerçevesinde düzenlenen toplantılarda enerji güvenliği çalışmaları giderek yoğunlaşmakta ve yeni kararlar alınmaya devam edilmektedir. Dolayısıyla birlik ruhu çerçevesinde oluşturulduğu bilinen Kulübün, bölgesel güvenlik konularında tehdit ve tehlikeleri engelleyen, işbirliğini ise teşvik eden bir misyon edindiği çıkarımına ulaşılmaktadır.

Şanghay Enerji Kulübü'nün bir enerji bölgeselciliği girişimi olarak tasarlandığı hipotezine dayalı olarak hazırlanan bu çalışmada; enerji bölgeselciliğinin enerji güvenliği sorunlarının çözümünü ne düzeyde etkilediği sorunsalı tartışılmıştır. Literatürde bulunan çalışmalarda enerji bölgeselciliği genellikle, Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu, Avrupa Birliği, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Antlaşması gibi örgütler bağlamında incelenmiş, Şanghay Enerji Kulübü ile ilgili doğrudan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca ulaşılan çalışmalarda enerji bölgeselciliği kavramına ilişkin somut bir tanımlamayla da karşılaşılmamıştır. Bu çalışma, hem enerji bölgeselciliği kavramının açıklanması bakımından literatüre katkı sağlayacak hem de Şanghay Enerji Kulübü'nün enerji bölgeselciliği bağlamında örnek olarak incelenmesi bakımından özgün bir niteliğe sahip olacaktır. Çalışmada öncelikle bölgeselleşme ve enerji bölgeselciliği açıklanacak ardından enerji bölgeselciliği bağlamında Şanghay Enerji Kulübü değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Enerji Güvenliği, Bölgeselleşme, Enerji Bölgeselciliği, Şanghay Enerji Kulübü

AFYON BAĞIMLISI, AFYON ÜRETİCİSİ ÜLKE: AFGANİSTAN

Erdal Bayar / Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Haşhaş ekiminden söz edilen en eski yazılı kaynakların M.Ö. 3400 yılına tarihlenen Sümer kil tabletleri olduğu düşünülmektedir. Akdeniz bölgesinde yaygın bir kullanıma sahip olan haşhaş ve afyon önemli tıbbi maddeler arasındadır. Hristiyanlığın erken dönemlerinde bu maddenin ağrı kesici olarak kullanılmasının yasaklanmasından yaklaşık 10 asır sonra Avrupalılar Arap tıbbı aracılığıyla bu bitkiyi yeniden keşfetmiştir. 16. yüzyıldan itibaren ağrı kesici olarak kullanımı yaygınlaşmaya başlayan haşhaşın Afganistan'a büyük ihtimalle Akdeniz bölgesinden geldiği ve geleneksel bir tarım ürünü olarak üretilmediği düşünülmektedir. BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi raporlarından anlaşıldığı üzere Afganistan hükümeti her ne kadar 1945 yılında afyon üretimini yasaklamışsa da, yasadışı afyon üretimine karşı oldukça pasif davranmış ve Afganistan'da yasadışı afyon üretimi zamanla artmıştır. Haşhaş üretiminin İran, Pakistan ve Türkiye'de yasaklanması nedeniyle Afganistan alternatif bir üretici olarak ortaya çıkmış, toplam arzın düşmesiyle beş katına çıkan eroin fiyatları Afganistan'da yasadışı afyon üretiminde ciddi bir sıçramanın yaşanmasına sebep olmuştur. Ayrıca 1979'daki Sovyet askeri müdahalesi sonrasında kırsal alanda kontrolü kaybeden merkezi yönetimin yerini alan mücahit gruplar Sovyetlerle savaşın finansmanını sağlamak amacıyla afyon üretimini teşvik etmiştir. Taliban'ın Afganistan'da kontrolü ele aldığı 1996-2001 yılları arasında afyon üretimini ve kullanımını yasaklaması nedeniyle, haşhaş ekimi tamamen ortadan kalkmamışsa da azalma eğilimine girmiştir. Yasak sonrasında üretimi oldukça düşen afyonun fiyatı yaklaşık 10 kat arttığı için, Taliban'ın iktidardan düştüğü 2001 yılı sonbaharından itibaren Afganistan'da afyon üretiminde patlama yaşanmıştır. Getirisi diğer tarım ürünlerinden çok daha yüksek olduğu için oldukça yaygınlaşan afyon üretimi halkın geniş bir kesimi için temel geçim kaynağı haline gelmiştir. Afganistan'da bir tür "afyon ekonomisi"nin oluşmaya başlaması büyük ölçüde bu dönemdedir. Üretilen afyondan elde edilen gelirin büyük bir kısmına toprak sahipleri ve yerel liderler tarafından el konulması nedeniyle fakir çifçilerin ekonomik koşullarında pek bir iyileşmenin olmadığı, buna karşın diğer tarım ürünlerini ekmektense görece daha fazla gelir getiren haşhaş üretimine yöneldikleri bir ekonomik düzen ortaya çıkmıştır.

Afganistan'daki yasadışı afyon üretimi önemli bir uluslararası sorun haline geldiği için Afganistan hükümeti tarafından bu durumla

mücadele konusunda uygulanan tarlada imha yöntemi, halkın bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetler, alternatif geçim kaynakları oluşturulması gibi yöntemlerin istenilen sonucu vermediği görülmüştür. Bu çalışmada Afganistan'da afyon üretiminin ortaya çıkardığı sorunlardan üzerinde daha az durulduğunu gözlemlenebilen "uyuşturucu bağımlılığı" konusuna odaklanılacaktır. Bir taraftan ülke ekonomisi afyon üretimine bağımlı hale gelirken, diğer taraftan ülkede yaşayanların uyuşturucu bağımlısı haline gelmiştir. Ülkede uyuşturucu bağımlılığına yönelik ilk araştırmalarda 60.000'i 15 yaştan küçük olmak üzere yaklaşık 1 milyon Afgan'ın bağımlı olduğunu göstermiştir. Bağımlı ebeveynlerin neredeyse yarısının çocuklarına da uyuşturucu vermeleri durumun vahametini arttırmaktadır. Ağustos 2021'de tekrar yönetimi ele geçiren Taliban'ın afyon üretimini, kullanımını ve ticaretini yasakladığını duyurması halkın büyük bir kesimini zor durumda bırakmıştır. Halihazırda ciddi bir açlık ve yetersiz beslenme sorunuyla mücadele eden Afgan halkının temel geçim kaynaklarından biri haline gelmiş bulunan afyon üretiminin yasaklanması, gıda fiyatlarındaki küresel artışın da etkisiyle halkın büyük bir kesimini oluşturan yoksulların gıdaya erişimini daha da zorlaştıracaktır. Bu çalışmanın amacı Afganistan'da hem ulusal hem de uluslararası sorun haline gelmiş bulunan afyon üretiminin ve kullanımının sosyo-ekonomik ve olası siyasi sonuçlarını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Afyon Ekonomisi, BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi, Taliban, Uyuşturucu ile Mücadele

NEOLİBERALİZM MAĞLUP EDİLEBİLİR Mİ?

Ahmet Can Güler / Universität Wien

Özet

Bu çalışmada temel olarak neoliberalizm ve onun toplum ve siyaset ya da siyasi kültür üzerindeki etkilerini ele alacağım. Bu açıdan neoliberalist tahakküm ilişkilerinden bir çıkış yolu olasılığı üzerine bir düşünme işlevi görecektir. Bu bağlamda özellikle neoliberalizmin direncini açıklamaya ya da neden yenilmez olarak görüldüğü ve toplumla nasıl iç içe geçtiği sorularına cevap vermeye çalışacağım. Neoliberalizm hayatın her alanında gözlemlenebilir, hatta kişiler arası ilişkilerde bile şekillenmiştir, küresel bir olgudur ve yöntemleri sosyal normlar olarak kabul edilmiştir. Böylece, kâr odaklı ve daha iyisini elde etmeye çalışmak üzerine yönelik olan bu normlar yaşam biçimimizi belirlemektedir. Bu koşullar altında, ""Buen Vivir"" gibi alternatif kalkınma modellerinin ne kadar başarılı olacağı merak konusudur. Bu gibi alternatif kalkınma ve ekonomi modellerinin hem hayatta kalmaları hem de hikayelerini ve fikirlerini topluma anlatmaları için olanak var mıdır? Dahası, güç ilişkilerinin sözde ""sağduyusu"" tarafından nasıl algılanıyor ve topluma nasıl yansıyor?

Öncelikle, askeri bir darbenin ardından Pinochet'in askeri diktatörlüğü (1973-1989) tarafından yönetilen ve bu dönemde hem kültürel hem de kurumsal olarak neoliberal düzene zorla adapte edilen Şili'ye odaklanacağım (Madariaga 2020, 314-315). Toplumun kültürel adaptasyonu, neoliberal düzenin sürdürülebilirliğini güçlendirmekte ve yeniden üretimini sağlamaktadır. Ayrıca kurumlar, ""yol bağımlılığı""olarak adlandırabileceğimiz bu yeniden üretime katkıda bulunmaktadır. Alternatif kalkınma ve ekonomik modellerin denenmesinin zor olması ve dolayısıyla olası sonuçlarının tahmin edilememesi nedeniyle bu durum sıklıkla yaşanmaktadır. Bu durum Şili'deki geçmiş politikacıların neoliberal politikalardan vazgeçememesine yol açmıştır. (Höppner/ Schäfer 2012, 440) (Madariaga 2020, 317-319). Bu nedenle, statükodan ayrılmanın ve güç ilişkilerini eleştirel bir şekilde sorgulamanın ima ettiği zorlukları anlamak önemlidir.

Şili ekonomik parametreler açısından iyi sonuçlar göstermesine ve bazı endekslere göre 1990'lardan bu yana ülkede yoksulluk ve eşitsizliğin istikrarlı bir şekilde azalmasına rağmen, 2019'da neoliberal mali politikaları hedef alan şiddetli protestolar yaşandı. Ve bu protestoların şiddet yoluyla bastırılmaya çalışılması toplumdaki öfkeyi artırdı. İnsanlar bir yandan bu parametreleri biliyorlar ama diğer yandan sistemi adil bulmuyorlar çünkü toplumun zengin ve yoksul kesimleri arasında sosyal eşitsizlikler, gelir dağılımı ve eğitim,

sağlık gibi sosyal hizmetlerin neoliberalleşmesi açısından bir uçurum var. Dolayısıyla, teorik olarak, istikrarlı büyüme oranları ve dünyadaki en derin sosyal eşitsizliklerden biri otuz yıl boyunca bir arada var olmuştur. Toplumsal eşitsizliğin bir sonucu olarak, ülkedeki elitlere karşı artan bir öfke görüyoruz ki bu öfke Avrupa ve ABD'de de gözlemlenebiliyor. Bu olgu, Şili'deki son başkanlık seçimlerinde neden bu kadar çok insanın Jose Antonio Kast'a oy verdiğini veya onun sağcı popülist söylemine destek verdiği sorusunu yanıtlıyor. Öte yandan, sağcı popülist bir adayın seçimi kazanması kaygısı, birçok Şilili seçmenin oy kullanması için iyi bir neden oluşturdu ve bu da nihayetinde şu an görevde olan devlet başkanı Gabriel Boric'e kazanması konusunda yardımcı oldu (Bischoff 2017, 35-48) (Boss/ Tauss 2020(Brand/ Dietz 2020, 99-101) (Edwards 2020) (Election 2020).

Bu araştırmada öğrenmek istediğim şey, Boric'in Şili siyaseti için neoliberalist düzeni sona erdiren alternatif bir gelecek sunup sunamayacağı ve dahası, kendisinin ve kabinesinin karşılaşacağı olası zorlukların neler olduğudur."

Anahtar Kelimeler: Neoliberalizm, Şili, Buen Vivir, Sosyoekonomi

16 Eylül/September- Cuma/Friday
09:00-10:30 10. Oturum / 10th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *İsmail Köse*

Türk Dış Politikası

- "Uluslararası İlişkilere 'Duygusal Bakış' Açısından AK Parti Dönemi Türkiye-İsrail İlişkileri"
  Ayşe Küçük
- "Üs Politikası Çerçevesinde Türkiye'nin Katar'a Askeri Konuşlanmasına Yönelik Bir İnceleme"
  Gökhan Öçalan & Gökhan Koçer
- "Ortak 'Tehdit' Temelinde İkili İlişkiler Arayışı: Ermenistan-Yunanistan İlişkileri ve Türkiye"
  Timuçin Arslan

ULUSLARARASI İLİŞKİLERE "DUYGUSAL BAKIŞ" AÇISINDAN AK PARTİ DÖNEMİ TÜRKİYE-İSRAİL İLİŞKİLERİ

Ayşe Küçük / İstanbul Arel Üniversitesi

Özet

Türkiye-İsrail ilişkilerinin gelişimini anlatan hemen her ders kitabı, makale ya da analizde 1949 yılında İsrail'i diplomatik olarak tanıyan Müslüman çoğunluğa sahip ilk ülkenin Türkiye olduğunu vurgular. Nitekim Türkiye-İsrail ilişkileri 80'li yılların gizli anlaşmalarla "hayalet ittifak"tan askeri işbirliği anlaşmalarına oradan da ekonomik çeşitlenme ile birlikte kültürel ve bilimsel alanlara yayılarak "stratejik işbirliği" halini almıştır (Bengio, 2009). 1994-2002 yılları arasındaki dönem Türkiye-İsrail ilişkilerinin "altın çağı" olarak görülmektedir (Uzer, 2020, s.1). AK Parti'nin iktidara gelmesi ile birlikte her ne kadar bu ilişkilerin eskisi gibi sürdürülüp sürdürülemeyeceği noktasında çeşitli endişeler ortaya çıkmışsa da AK Parti'nin ilk iktidar dönemin açısından önemli bir sorunla karşılaşılmamıştır. Bununla birlikte Filistin meselesi daima iki ülke arasındaki ilişkilerin merkezinde yer almıştır. İkili ilişkilerde kriz sarmalı 2008 yılından itibaren başlamıştır. Bu süreçte yaşanan "Davos krizi, alçak koltuk krizi ve dizi krizi" çoğunlukla İsrail'de Türkiye'nin iç politikasına yönelik hamleler arasında değerlendirilmiştir (Bengio, 2009, ss. 52-53; Ertosun 2013, ss. 283-284).

İkili ilişkileri derinlemesine sarsan ve hatta kopma noktasına getiren 2010 yılında yaşanan Mavi Marmara Krizi'dir. İsrail ordusunun çoğunluğu Türk vatandaşı 10 sivili ateşli silahlar kullanarak Akdeniz'de uluslararası sularda seyrüsefer halinde iken öldürmesi Cumhuriyet tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir olay olmuştur. Bu durum bir dış politika krizinin yaşanmasına neden olmuştur. Nitekim Türkiye ve İsrail arasındaki diplomatik ilişkiler 1991'de büyükelçilik seviyesine çıkarılmasının ardından bu kriz sonrasında maslahatgüzarlık seviyesine düşürülmüştür. 2013 yılında gelen özür ve 2016 yılında Türkiye ve İsrail arasında imzalanan Tazminata Dair Usul Antlaşması ile Mavi Marmara Krizi sona ermiş gözükse de Türkiye'nin Gazze ablukasının kaldırılması yönündeki talebi karşılanmamıştır. Nitekim 2016 yılında iki ülke arasında başlayan yumuşama 2018'de ABD'nin Kudüs'ü başkent olarak tanıması kararının ardından yeniden maslahatgüzarlık seviyesine indirilmiştir.

Bu çalışmada AK Parti hükümetleri döneminde Türkiye-İsrail ilişkileri uluslararası ilişkilerdeki "duygusal dönüş" üzerinden analiz edilecektir (Bkz. Bleiker and Hutchison, 2008; Rythoven and Sucharov, 2019; Özlük, 2016). Bu noktada yapılacak olan analiz çerçevesinde karar

alıcıların duyguları devlet başkanları, dışişleri bakanları ve hükümet sözcülerinin söylemleri üzerinden takip edilecektir. Duyguların toplumsal düzeyde ne ifade ettiğinin anlaşılması için onların söylem içerisinde açıklanması gerekmektedir (Koschut, 2018, s. 279). Bu çalışmanın temel sorusu Türkiye-İsrail ilişkilerinde hangi duyguların ikili ilişkileri çıkmaza soktuğu ve yine hangi duygular nedeniyle iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesine gerek duyulduğudur. Bu noktada iki ülke arasındaki ilişkilerde değişen koşulların yarattığı ilişki kurma halinin bir zorunluluk haline geldiğini belirtmek mümkündür. Nitekim Mavi Marmara Krizi'nden itibaren Türkiye'nin bölgesinde sosyal olarak yalnızlaştığı eleştirileri sıklıkla kamuoyunun gündemine gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-İsrail İlişkileri, Duygusal Bakış, Kimlik, Aşağılanma, Yalnızlık

ÜS POLİTİKASI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'NİN KATAR'A ASKERİ KONUŞLANMASINA YÖNELİK BİR İNCELEME

Gökhan Öçalan / Milli Savunma Bakanlığı
Gökhan Koçer / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada üs politikası çerçevesinde konuşlanma kavramı ve Türkiye'nin Körfez Krizi kapsamında Katar'a konuşlanma politikası ele alınacaktır. Çalışmada genel olarak üs politikası kavramı ve konuşlanma konseptinden hareketle Türkiye'nin Katar'a konuşlanmasına giden süreç ele alınacak, bu kapsamda 2014 ve 2017 Körfez Krizleri ve sonrası süreçten hareketle mevcut son durum üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda ilk aşamada kavramsal çerçeve ele alınmaya çalışılacak ve üs/üs politikası kavramı ile askeri konuşlanmanın teorik/politik zemini ifade edilmeye çalışılacaktır. Müteakiben Türkiye'nin Katar'a askeri konuşlanmasına giden süreç Körfez Krizi ve meydana gelen gelişmeler ışığında değerlendirilmeye çalışılacak, son aşamada ise mevcut gelişmelerden hareketle gelinen son durum ve gelecek öngörüler ifade edilmeye çalışılacaktır.

Genel olarak bir ülkenin anakarası dışındaki bir bölgede askeri açıdan faaliyet göstermesi/yerleşke temin etmesi anlamına gelen konuşlanma kavramı uzun tarihsel bir geçmişe sahip olan son dönemler de Türkiye açısından da büyük önem arz eden bir kavramdır. Nitekim özellikle Körfez bölgesinde meydana gelen gelişmeler sonucunda askeri politik açıdan giderek önem kazanan bu kavram, Türkiye'nin Katar'a konuşlanmasına giden süreç neticesinde üzerinde çalışılması gereken bir alan haline gelmiştir. Bu bağlamda özellikle 2015 yılından itibaren askeri konuşlanma kavramının Tür dış politikasında uygulama alanı bulduğunu söylemek mümkündür.

Tarihsel dönemde sömürgecilik/kolonicilik kapsamında emperyal amaçlarla karşılıklı rıza aranmaksızın uygulanan üs tesis etme ya da ileri konuşlanma, günümüzde iki ülke mutabakatına bağlı olarak karşılıklı rıza beyanı ve uygulaması şeklinde gerçekleşmektedir. Bu bağlamda genel belirleyici bir uluslararası hukuk normu olmamakla birlikte üs kurma/konuşlanma uygulamaları esas itibarıyla ikili askeri ve diplomatik ilişkiler çerçevesinde yürütülmektedir. Türkiye'nin Katar'a askeri konuşlanmasına giden sürecin de bu bağlamda ele alınması gerekmektedir. Nitekim iki ülke nezdinde karşılıklı ulusal mutabakat çerçevesinde oluşan yasal zeminin yaşanan politik gelişmeler neticesinde işlerlik kazandığını söylemek mümkündür. Bu çalışma ile de iki ülke mutabakatına yönelik hukuki ve askeri-politik

zemin doğrultusunda mevcut gelişmeler ile konuşlanmada gelinen son durum ifade edilmeye çalışılacaktır.

Türkiye'nin Katar'a askeri konuşlanması üzerinden yapılacak olan bu çalışma ile literatürde gelişen bir alan olan üs politikası ve askeri konuşlanma faaliyetlerine yönelik yapılacak çalışmalara katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üs Politikası, Askeri Konuşlanma, Katar, Körfez Krizi

ORTAK "TEHDİT" TEMELİNDE İKİLİ İLİŞKİLER ARAYIŞI: ERMENİSTAN-YUNANİSTAN İLİŞKİLERİ VE TÜRKİYE

Timuçin Arslan / Bağımsız Araştırmacı

Özet

Osmanlı Devleti döneminde bağımsızlığını kazanan Yunanistan ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılması ile bağımsızlığını kazanan Ermenistan son yıllarda ilişkilerini geliştirmeye yönelik adımlar atığı görülmektedir. Güney Avrupa ile Kafkasya'da yer alan ve komşuluk ilişkileri olmayan Yunanistan ve Ermenistan özellikle Osmanlı Devlet'i geçmişi temelinde Türkiye aleyhine söylemler, fikir ve iş birliği mesajları vermektedir. Türkiye iki binli yıllarda her iki ülke ile de ilişkilerini geliştirmek üzere adımlar atmıştır. Türkiye-Yunanistan arasında istikşafı görüşmeler, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin gelişmesi için imzalanan karşılıklı protokoller istenilen sonuçları ve etkiyi ortaya koymamıştır. Atılan bu adımlar aksine sorunların daha da çok gündeme gelmesine neden oldu. Yunanistan ile Ege Denizi'nde yaşanan gerilimler ve Suriyeli mülteciler sorunu ile Ermenistan ile II. Karabağ Savaşı sonrasında ilişkilerin dinamiği değişmiştir.

Her iki ülkenin de Türkiye ile ilişkilerinde sorunlar bulunmaktadır. Türkiye-Yunanistan ilişkileri birçok başlık içeren sorunlu ilişkilere sahipken, Ermenistan ile sözde Ermeni Soykırımı ve yakın zamanda kısmen çözülse dahi Karabağ Sorunu nedeniyle ilişkiler neredeyse donmuş bir haldedir. Türkiye'nin iki ülke ile ilişkilerinde tarafların kendi çıkarlarına yönelik sonuçlara odaklanması sorunların çözülmesini engellemektedir. Sorunların çözümünde bir başka engel ise bölgesel ve küresel güçlerin bu ülkeler arasında sorunlardan faydalanıyor olmasıdır. Rusya, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, İran, İsrail gibi ülkeler Türk-Yunan, Türk-Ermeni ilişkilerinde yaşanan süreçleri dikkatle takip etmektedir. Bu çalışma Yunanistan-Ermenistan ilişkilerini realizm teorisi açısından incelerken iki ülke arasında yaşanan gelişmelerin Türkiye'ye yönelik etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Realizm, uluslararası sistemin anarşik yapıya sahip olduğunu, devletin güç, ulusal çıkar temelinde siyaset izlediğini söylemektedir. Yunanistan-Ermenistan ilişkilerinin gelişmesinde Osmanlı Devleti geçmişi ve Türkiye ile yaşanan sorunlu ilişkilerin etkili olduğu çalışmanın temel hipotezidir. Atina ve Erivan'ın sözde Ermeni ve Pontus Soykırımı iddiası, her iki ülkenin Türkiye'nin dış politikasına yönelik eleştirileri her iki tarafın Türkiye'den beklentilerinde iş birliği ile daha fazla çıkar ya da fayda elde etmek istediğini ortaya koymaktadır.

2010'lu yıllar sonrasında hızla ilerlemeye başlayan ilişkiler Yunanistan'da birçok iktidar değişimine rağmen ivme kaybetmeden

devam etmiştir. Her iktidar iki ülke ilişkilerinde yakalanan ivmenin sürmesi için gerekli siyaseti izlemiştir. Ancak birçok alanda ortak açıklamalar ve siyaset gelişmesi gereği vurgulanmasına rağmen Atina ve Erivan'ın Ankara'ya yönelik iş birliği adımlarının sadece söylemlerde kaldığı ve ortak konuların soykırım iddiaları ile Türk dış politikasına eleştiriler olduğu görülmüştür. Realizm açısından bakıldığında, iki ülkenin iş birliği yaparak dış politikalarında daha fazla çıkar elde edebilmeyi amaçladığı görülmüştür. Her ne kadar dış politikalarında Ankara aleyhine karar süreçlerinde istediklerini kısmen elde etmiş olsalar da daha fazla gelişmeler olması için iş birliğini uygun görmüşlerdir. Bu durum Avrupa Birliği (AB) üyesi Yunanistan üzerinden Ermenistan'ın sözde Ermeni Soykırımı iddiasını daha fazla duyurması için fırsat olurken, Yunanistan açısından sözde Rum Soykırımı'nın daha da duyulmasına yönelik bir adım, Ankara'nın sorunları ilişkileri olan komşusunu yanına çekmesine yönelik bir fırsat ve Türkiye'nin AB'ye adaylığı sürecinde kendi çıkarlarına yönelik isteklerinin daha fazla gündeme gelmesini sağlamayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ermenistan-Yunanistan İlişkileri, Realizm, Soykırım, Türk Dış Politikası

16 Eylül/September- Cuma/Friday
10:45-12:00 11. Oturum / 12nd Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Ayça Eminoğlu*

Savaş Kuramı ve Savaşın Dönüşümü

- "Herfried Münkler ve Zygmunt Bauman Analizinde Yeni Savaşlar"
  Nazlı Terzi
- "Haklı Savaş Olgusu ve Çatışmanın Devamlılığı"
  Tolga Sakman
- "Silahlı İnsansız Hava Araçları Savaşı Dönüştürüyor Mu?"
  Oğuzhan Çakır & Ayça Eminoğlu

HERFRIED MÜNKLER VE ZYGMUNT BAUMAN ANALİZİNDE YENİ SAVAŞLAR

Nazlı Terzi / Milli Savunma Üniversitesi

Özet

Günümüzde gerçekleşen savaşların, geçmişteki savaşlara göre daha farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Küreselleşme ile birlikte ticaret ve finansal ilişkilerin hızla artması, Soğuk Savaş'ın sona ermesi, 11 Eylül 2001 olayları gibi gelişmeler tüm dünyada birtakım değişikliklere neden olmuş, savaşlar da bu değişikliklerden etkilenen olgulardan birisi haline gelmiştir.

Bu nedenle farklı disiplinlerden birçok bilim insanı, savaşın dönüşümünü inceleme konusu haline getirmiştir. Bu çalışmada politik teorisyen Herfried Münkler ve sosyal teorisyen Zygmunt Bauman tarafından "yeni savaşlar" olarak da adlandırılan günümüz savaşlarının, eski savaşlardan ne gibi farklılıkları olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Öncelikle savaşın doğasına ilişkin açıklamalar yapılarak savaş kavramının birden fazla tanımı ele alınmıştır. Münkler'in "Yeni Savaşlar" adlı kitabı incelenerek yeni savaşların oluşumuna etki eden gelişmeler ve değişimler açıklanmaya çalışılmıştır. Ardından Bauman'ın katı ve denetimli modern düzenden, denetimsiz ve akışkan bir moderniteye geçiş sürecinde konumlandırdığı yeni savaş analizi ele alınmıştır. Bu çerçevede Münkler, yeni savaşlardaki değişimleri; savaşın devlet kontrolünden çıkması, asimetrikleşmesi ve şiddet biçimlerinin özerkleşmesi şeklinde sıralamıştır. Aynı şekilde Bauman da yeni savaşları asimetrik olarak nitelemiş ve buna ek olarak yeni savaşları; gezegenin hudut boyları, küresel hudut boyları, küreselleşme savaşları ve küreselleşmeye bağlı savaşlar başlıkları altında incelemiştir. Bauman, yeni savaşlar incelemesini; mülteciler gibi savaş nedeniyle kurban edilen insanlar, metot ve strateji ekseninde ele almıştır.

Bu incelemeler sonucunda; yeni savaşların eski savaşlardan farklı olduğu ve artık savaşın yalnızca devletlerarasında yapılan bir eylem olarak ele alınmadığı, çoğunlukla devlet dışı aktörler tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Devletin eski gücünü kaybetmesi ile birlikte, ülke içerisinde işsizliğin ve yoksulluğun artması gibi durumlar vatandaşlık bilincini zayıflatmaya başlamıştır. Küreselleşme, ticaretin ve finansal ilişkilerin artmasını sağlamış; uyuşturucu, insan kaçakçılığı, köle işçiliği gibi yeraltında gelişen savaş ekonomilerini beslemiştir. Bu durum savaşın güçlü aktörlerinin çıkarına olduğu için aktörler savaşın devam etmesini sağlamaya çalışmıştır. Savaş aracılığıyla gelir elde eden savaş aktörleri, savaşı bir meslek haline getirmiş ve böylece şiddetin ve mesleğin iç içe geçtiği görülmüştür.

Yeni savaşlar, aktörler tarafından sürekli devam ettirilmeye çalışıldığından bu savaşların bir türlü sonunun gelmediği ve varlığını sürekli devam ettirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Savaşın katı bölgesel idari düzen olarak ele alınan ulus devletlerin kontrolünden çıkıp küresel şirketlere kayması ve küresel sermayenin devlet sınırlarını aşan bir boyuta ulaşması, savaşların yeni bir şekilde yapılmasına olanak sağlamıştır. Mekansallığın anlam değiştirmesi ve küreselleşme ile birlikte dünyada karşılıklı bağımlılıkların var olduğu bir düzen oluşmuştur. Bundan dolayı devletsiz şekilde de gerçekleştirilebilen yeni savaşların ve terör eylemlerinin, sadece bölgesel değil küresel çapta da etkilere neden olduğu görülmektedir. Artık savaşlar devlet egemenliğini ortadan kaldırmak, devletin direniş potansiyelini etkisiz hale getirmek ya da geçmişte çökmüş olan yapıların yerine yenisini getirebilmek için yapılmaktadır. Ek olarak, günümüzde görülen asimetrik savaşların yeni bir asimetri oluşturularak engellenebildiği görülmüştür. Güçsüz olan nüfus, asimetrik nüfusa karşı çeşitli simetri politikaları uygulayabilmektedir. Askeri teçhizat yerine haber yayıncılığı gibi yeni unsurlar asimetrik güç olarak kullanılmakta, böylece savaşın simetrikleştirilmesi gerçekleştirilmektedir. Bu savaşlarda siyasi, toplumsal ve iktisadi düzene farklı şekillerde şiddet uygulanmaktadır. Düşman eşit olarak görülmediğinden dolayı, düşmanla savaşılırken meşru olmayan yollar kullanılmıştır. Bu nedenle yeni savaşlarda uluslararası hukuka uygun olmayan her türlü yola başvurulduğu görülmektedir."

Anahtar Kelimeler: Yeni Savaşlar, Asimetrik Savaş, Savaşın Simetrikleşmesi, Küreselleşme

HAKLI SAVAŞ OLGUSU VE ÇATIŞMANIN DEVAMLILIĞI

Tolga Sakman / Diplomatik İlişkiler ve Politik Araştırmalar Merkezi (DİPAM)

Özet

Savaş, bir görüşe göre bir toplumun, bir ulusun veya devletler topluluğunun isteklerini diğer bir ulus ve devletler topluluğuna zorla kabul ettirmek amacıyla giriştikleri bir mücadele, başka bir görüşe göre ise uluslararası hukuk kurallarına uygun şekilde devletler arasında yürütülen silahlı bir çatışma, bir çekişme olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla savaş, bu çatışmaya katılan devletlerin savaş hukuku kurallarına uymalarını, çatışmaya katılmamış devletlerin de tarafsızlık hukuku kuralları içerisinde bulunmalarını gerektirir. Sun Tzu'ya göre savaş diplomasinin en son başvuracağı bir eylem ama diplomasinin bir parçasıdır. Diplomasinin en son başvuracağı bir yöntem olarak benimsense dahi kendi içerisinde şartlar ve sınırlılıklardan söz etmek gerekmektedir. Ancak bu şekilde toplumların, devletlerin veya kurumların imhası engellenebilir ve küresel dengelerin tamamen yok olmaması sağlanabilir.

Haklı savaş öğretisi, Antik Yunan'dan bugüne kadar sürdürülmüş olan bir anlayış, savaşta adaletin üretilmesine yönelik bir araç olarak görülen değerlendirici bir savaş kuramı ortaya çıkmıştır. Bu anlayış, günümüzde de halen geçerli olan, sebepler ve yöntemler bakımından savaşın ahlaki olarak temellendirilmesine bağlı olarak iki kavramşallaştırmayı, savaşın haklılığı/adilliği (jus ad bellum) ve savaşta uyulması gereken kuralları (jus in bello) ortaya koymaktadır. Günümüz uluslararası hukukunun gelişiminde önemli katkılar sağlayan bir çerçeve oluşturduğu düşünülen bu kavramlar, diğer tüm hukuk fenomenlerinin tartışılabileceği ortamı sağlamaktadır.

Haklı savaş kavramı çağlar boyunca dönüşüm göstermiştir. Küresel sistemin unsurları, din, milliyet, rejim gibi olguların anlam ve önemlerindeki değişim, kavramın fayda odağını da değiştirmiştir. Savaş olgusunun temelindeki güç faktörü modern dönemlerde çeşitli kurum ve uygulamalarla sınırlandırılmaya ve yönlendirilmeye çalışılsa da savaşa başvurmada haklı-haksız ayrımının neredeyse Ortaçağlardaki biçimiyle ortaya konduğu örneklere de rastlamaktayız. Bu da haklı savaş kuramının savaşı meşrulaştırma aracı olarak da kullanıldığı fikrini oluşturmaktadır.

Haklı savaş, içeriğindeki adaleti vurgulayan diğer unsurdan öte savaşın başlatılmasındaki nedensellik üzerine yoğunlaştığından bu çerçevede savunma doktrinleri oluşturulmakta, barışı temin ve tesis ile sorumlu uluslararası örgütler bu alanda açmazlara düşmektedir. Hak kavramını düzenleyen ve denetleyen, güven odaklı küresel

bağlılık ile şekillenmiş, uluslarüstü bir yapının olmaması gibi handikaplar haklı savaş olgusunu yıpratmaktadır.

Çalışmada haklı savaş olgusunun tanımlanması ve modern dönemdeki tanımlanma sürecindeki etkin faktörlerin ortaya çıkarılması ile başlanacaktır. Bu faktörlerin dönüşümündeki şartların "savaş ihtiyacı" ile ilişkisi ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Arkasından yakın dönem savaş örneklerinden hareketle haklı savaş iddialarının temelleri incelenecektir. Bu inceleme neticesinde bu olguların savaşların sürdürülmesi ve yeni çatışmaların ortaya çıkarılmasında etkin bir neden olarak kullanılabileceğine dair eleştirel yaklaşımın test edilecektir. Böylece çalışma çatışmaların devamlılığında haklı savaş olgusunun argümanlaştırılmasının etkilerini incelemiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Haklı Savaş, Adil Barış, Çatışma, Uluslararası Hukuk, Güç

SİLAHLI İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI SAVAŞI DÖNÜŞTÜRÜYOR MU?

Oğuzhan Çakır / Karadeniz Teknik Üniversitesi
Ayça Eminoğlu / Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Uzun zamandır hayatımızın bir parçası olsalar da Silahlı ve Silahsız İnsansız Hava Araçlarının (SİHA-İHA) son yıllarda savaş sahasında salt keşif, gözetleme ve istihbarat faaliyetleri yürütmeleri dışında aktif olarak taarruz, saldırı ve imha amaçlı kullanılmalarının yaygınlaşmasıyla, sıklıkla bahsedilen araçlar haline gelmişlerdir. Teknolojik gelişmeler, savaşı dönüştüren, değiştiren ve savaşa yeni kurallar konulmasında siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler kadar başat rol oynayan önemli bir unsur olmuştur. Bu nedenle, her türlü hava koşullarında uzun süreli görev ifa etme, ileri görüş, hedefleri otomatik olarak belirleme ve tespit edebilmenin yanı sıra, hassas güdümlü silahlarla donatılarak uzaktan kontrol edilebilmesi gibi son zamanlarda SİHA teknolojisinde yaşanan gelişmeler, SİHA'ları son dönemin gözde unsurlar haline getirmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak da bilim insanları ve askeri stratejistler tarafından SİHA'lar hakkında birtakım sorular sorulmaya, etik ve hukuki boyutu sorgulanmaya başlamıştır. Bu çalışmada da Suriye İç Savaşı ve Dağlık Karabağ Savaşı üzerinden 'SİHA'lar Savaşı Dönüştürüyor Mu?' sorusuna yanıt aranmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda ise, SİHA'ların savaş alanına doğrudan etki ettiği belli başlı alanlar tespit edilmiştir. Öncelikle küçük oldukları ve hasım devletin radarları tarafından fark edilemedikleri için hasım devletin hava savunma sistemlerini yok ederek savaş uçaklarına uygun bir ortam hazırlamaktadırlar. İkinci olarak, düşük maliyetleri ve insansız olmaları sebebiyle, kayıpları ilgili devlet için ehemmiyet oluşturmamakta ve devletlerarasındaki asimetrik güç unsurunu güçsüz devlet lehine güçlendirirken daha asimetrik hale getirmektedir. SİHA'ların üçüncü ve en somut etkileri ise, savaşın boyutunu net bir şekilde karadan hava boyutuna taşımalarıdır.

Sonuç olarak, SİHA'ların yeni dönemde savaş, çatışma, kriz ve barış gibi evreleri muğlaklaştırdığı konusu henüz tam olarak netleştirilememiştir. Ayrıca, angajman kurallarının ve şiddet evrelerinin hakim olduğu bir düzen yarattığı açık olmakla beraber, SİHA'ların savaşı dönüştürdüğünden bahsetmek için henüz erkendir. Zira, SİHA'ların etkisinin doğru bir şekilde yorumlanabilmesi için hasım ülkelerin ordularına, modernizasyonlarına ve savaş doktrinlerine odaklanılması gerekmektedir. İncelenen bu iki vakada da SİHA'ların başarılı olmasının başlıca nedeni, hasım olan ülkelerin

ordularının modernizasyondan uzak, donanımsız ve eski (klasik) savaş doktrinlerini kullanıyor olmalarıdır. SİHA'lar henüz iki büyük güç arasındaki bir savaşta ya da bir büyük güce karşı olan savaşta kullanılmamıştır. Böyle bir senaryoda farklı sonuçlar çıkması olasıdır ki, İHA ve SİHA'ların dezavantajlarının neler olduğunu bilindiğinden, büyük güçler bu duruma karşı önlemlerini alan çalışmaları başlatmışlardır. Diğer yandan, SİHA'ları tek başına ve 'game changer'olarak değerlendirmek de hatalıdır. Zira bu araçlar, kompleks bir bileşenin ürünü olarak sahada görülmektedir. SİHA'ların etkinliği, savaştıkları bağlama bağlıdır olup; bu etkinin oranını belirleyen en önemli unsur ise rakip devlettir.

Anahtar Kelimeler: SİHA, Savaş, Savaşın Dönüşümü, İHA

16 Eylül/September- Cuma/Friday
13:30-15:00 12. Oturum / 12th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Vahit Güntay*

İç Politika ve Kimlik

- "Türkiye'de popülist söylem, strateji ve iktidar: Son 20 yıla genel bir bakış"
  Burak Cop
- "Dünya Siyasetinde Yeni Bir Otoriter Popülizm Türü: Catonism"
  Çağlar Ezikoğlu
- "Kapsayıcı Kimlikten Çoklu Kimliklere Barış İnşasında Kimlik Tartışmaları: Afganlık, Kuzey İrlandalılık ve Güney Afrikalılık"
  Safiye Ateş-Burç

TÜRKİYE'DE POPÜLİST SÖYLEM, STRATEJİ VE İKTİDAR: SON 20 YILA GENEL BİR BAKIŞ

Burak Cop / Bahçeşehir Üniversitesi

Özet

Popülizm üç temel öncülden hareket eder: Saf/temiz halk, yozlaşmış elitler ve genel irade (Türkçedeki yaygın kullanımıyla halk iradesi ya da milli irade). Popülist olarak tanımlanmak için ne anti-elitizm ne de halk egemenliği savunuculuğu tek başına yeterlidir (bu bakımdan Erken Cumhuriyet dönemindeki Kemalist halkçılık popülist nitelikte değildir). Popülizmin zıt kutupları ise elitizm ve çoğulculuktur. Popülizm, çoğulculuk karşıtlığını halkın yalnızca bir kısmını halk olarak görmesiyle ortaya koyar.

AK Parti'nin kökünü oluşturan Milli Görüş, yukarıda özetlenen nitelikler ışığında popülist bir harekettir. Milli Görüş'ün dışında kalan yahut onu önceleyen sağ siyasetin 1960'lardaki kültürel içerikli siyasal söyleminde de, Milli Görüş'ün 1970'lerdeki söyleminde de AK Parti döneminde sıkça tekrarlanan temaların izlerini bulmak mümkündür. Öte yandan, tarihsel/ideolojik arka planında belirgin biçimde yer alan popülizm, AK Parti'nin ilk iktidar dönemindeki (2002-2007) siyasal söyleminde kendine neredeyse hiç yer bulamadı.

AK Parti iktidarının gitgide popülizme kayması, daha doğrusu kendisine içkin olan ancak tüm topluma hitap etmeye çalıştığı döneme denk gelmesi hasebiyle üstü tamamen örtülen popülizmin, siyasal söylemini belirler hale gelmesi birtakım keskin politik/toplumsal dönemeçlerle ilgilidir. İktidar cumhurbaşkanlığı krizi (2007), Gezi toplumsal hareketliliği (2013) ve başarısız darbe girişimi (2016) gibi dönemeçlerde kitle mobilizasyonuna yönelmiş ve popülist bir siyasi strateji belirlemiştir. Örtük popülist damar ve açık popülist stratejinin buluşmasıyla ""döngü"" tamamlanmış, siyasal sistemin rekabetçi otoriterliğe evrilmesi de bu buluşmayla el ele gitmiştir. "

Anahtar Kelimeler: Türkiye, AK Parti, popülizm, otoriterleşme, Milli Görüş

DÜNYA SİYASETİNDE YENİ BİR OTORİTER POPÜLİZM TÜRÜ: CATONİSM

Çağlar Ezikoğlu / Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, Barrington Moore'un ünlü tezi olan ""Dictatorship and Democracy: Lord and Peasant in the Making of the Modern World"" adlı kitabını 20. yüzyıldaki otoriter rejimler bağlamında Antik Roma üzerinden yeni bir teoriyle incelemeye çalışacaktır. Antik Roma'nın ünlü senatörlerinden birisi olan Yaşlı Cato (Marcus Porcius Cato), Roma'daki Anti-Helenist bakış açısıyla ilgili olarak hem muhafazakarlığı hem de otoriterliği birleştirmiştir. Cato'nun bu siyaseti, Barrington Moore'un tezi ile Catonist politikalara ve Catonism'e dönüştürülür ve otoriter devletlerdeki gerici/muhafazakar imajları anlamak için kullanılır. Barrington Moore, Catonism'i "daha sert erdemlerin savunuculuğu, militarizm, yabancıları hor görme ve entelektüalizm karşıtlığı" olarak tanımlamaktadır. Moore, Yaşlı Cato'nun hayatından ve onun politikalarından ilham alarak 20.yüzyıldaki otoriter rejimleri anlamaya çalışmaktadır.

Bu ilişkiyi keşfetmeden önce, bu çalışma Barrington Moore'un temel tezlerine odaklanmaktadır. Moore'un tezi, Amerika, İngiltere, Fransa, Hindistan, Çin ve Japonya'nın modernleşme süreçleri açısından karşılaştırmalı bir analizidir. Catonism'e dayanan politikalar, Yaşlı Cato'nun yaşam öğretilerine dayansa da, 20. yüzyılda Catonist siyaseti gösteren bazı belirli ülke örnekleri vardır. Moore buna dikkat çekmekte; Catonism'in modern versiyonlarının, piyasa ilişkisinin tarım ekonomisine artan müdahalesine yanıt olarak toprak sahibi üst sınıflar tarafından baskıcı ve sömürücü yöntemlerin benimsenmesinden doğduğunu iddia etmektedir. Almanya'daki Junker çevreleri veya Japonya'daki Nöhon-Shugi hareketi, 19. yüzyılda Catonism'in bir örneğiydi. Catonism, 20. yüzyılda İtalya ve Almanya gibi Avrupa'daki faşist rejimlerde de önemli bir bileşendi. Ayrıca Moore, Asya'daki Catonismi keşfetmek için Chiang Kai-Shek'in Çin'deki siyasi liderliğini incelemektedir. Catonismin diğer modern versiyonlarından, Avrupa, Asya veya Afrika'daki otoriter rejimlerde de görülmektedir. Moore'un Catonism'i otoriter Salazar rejimi altında Portekiz üzerinden de incelenebilmektedir. Catonism, iktidardaki otoriter ve popülist liderleri destekleyen, devrim gibi muhtemelen toplumları etkileyecek yeni gelişmeleri engelleyen ve toplumlardaki ilerici toplumsal değişimlere karşı çıkan baskıcı bir toplumsal düzeni ifade etmektedir. Bu makale, dünya siyasetinde pek de incelenmemiş olan bu fenomeni çeşitli vaka incelemeleri üzerinden keşfetmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Catonism, Barrington Moore, demokrasi, popülizm

KAPSAYICI KİMLİKTEN ÇOKLU KİMLİKLERE BARIŞ İNŞASINDA KİMLİK TARTIŞMALARI: AFGANLIK, KUZEY İRLANDALILIK VE GÜNEY AFRİKALILIK

Safiye Ateş-Burç / Mardin Artuklu Üniversitesi

Özet

Hem uluslararası hem de ulus içi çatışmaların farklı boyutlarda devam ettiği ve dünya politikasını şekillendirdiği günümüz dünyasında, barışın toplumsallaşması ve sürdürülebilir olması çok kritik bir yerde durur. Bu amaçla Birleşmiş Milletler (BM) başta olmak üzere çok sayıda uluslararası kurum, akademisyen ve politikacı alanda çalışmalar yürütmektedir. Çatışmanın barışçıl araçlarla nasıl dönüştürülebileceği sorusu barış çalışmaları alanında teori ve pratiğin kesiştiği ortak noktadır. Çünkü bitmeyecek bir fenomen olarak çatışma, barışçıl bir perspektifle dönüştürülebildiği takdirde barışın kalıcılaşma şansı olur. Bu anlamda çatışma çözümünde geleneksel paradigmalardan öte dönüşümcü paradigmaları tartışmak alternatif bilginin üretilmesini de mümkün kılar. İşte bu bildiride barışın sürdürülebilir olması bağlamında önemli bir yerde duran ve neredeyse tüm barış süreçlerinde duyulur veya duyulmaz bir tonda mutlaka tartışma konusu olan kimlik meselesi irdelenmektedir. Clancy ve Nagle (2012), Kuzey İrlanda gibi etno-milliyetçi ve bölünmüş toplumlarda ortak ve tüm siyasal hatları enine kesen kamusal kimlik oluşturma çabalarının, en azından orta ve kısa vadede gerçekdışı bir hedef olduğunu belirtirler (s.78-79). Çünkü ikili, kimliklerin yeni ve ortak bir formülasyonda yeniden biçimlendirilebileceği önermesine itiraz ederler. Onlara göre vurgu, diğerlerini entegre eden kapsayıcı bir kamusal kimlik oluşturma amacı taşıyan sosyal dönüşümcü yaklaşımlardan, politikada ikili veya çoklu kamusal kimlikleri eşit olarak denkleştiren oydaşmacılık yaklaşımına kaydırılmalıdır. Ancak tanıma politiğini barış süreçleri ekseninde tartışan araştırmacılar anayasal olarak tanınmanın kendisinin bir süre sonra barışı sarsan bir duruma dönüştüğünü savunur. Yani çoklu kamusal kimliklerin barış anlaşması veya makro bir hukuksal metinle kabul edilmesinin o kimlikleri barıştırmaktan öteye onların tutunacakları farklı bir yapı meydana getirdiğinden bahseder. Peki Kuzey İrlanda, Güney Afrika ve Afganistan ekseninde barış inşası ve kimlik ilişkisi nasıl tartışılmalı? Bu soruya yanıt vermeye çalışan elinizdeki çalışmada barışma niyetiyle ortak bir metnin imzalandığı veya barış sürecinin başlatıldığı üç ayrı ülke örneği üzerinden barış inşasında kimlik tartışmaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Barış İnşası, Kimlik, Afgan(lık), Kuzey İrlandalı(lık), Güney Afrikalı(lık)

16 Eylül/September- Cuma/Friday
15:15-16:30 13. Oturum / 13th Session

Oturum Başkanı / Panel Chair: *Bülent Şener*

Uluslararası Güvenlik ve Terör

- "2007-2021 Yılları Arasında EUROPOL Tarafından Yayınlanan Terörizm Durum ve EğilimRaporlarındaki Değişim ve Devamlılıklara Dair Bir Değerlendirme"
  Murat Demirel
- "Barışta Güvenliğin Önemi: Kolombiya FARC Barış Sürecinde Eski FARC Cinayetlerinin Analizi"
  Başar Baysal

2007-2021 YILLARI ARASINDA EUROPOL TARAFINDAN YAYINLANAN TERÖRİZM DURUM VE EĞİLİM RAPORLARINDAKİ DEĞİŞİM VE DEVAMLILIKLARA DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Murat Demirel / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Avrupa Birliği'nin (AB) terörizmle mücadelede önemli bir kurumu olan Avrupa Polis Teşkilatı (EUROPOL) 2007 yılından beri yıllık olarak "Terörizm Durum ve Eğilim Raporu" yayınlamaktadır. EUROPOL'un internet sitesinde her sene düzenli olarak yayınlanan bu rapor, AB üyesi ülkelerdeki terör faaliyetlerini betimleyen; terör faaliyetlerinin sayısı gibi nicel, terör örgütlerinin amaçları gibi nitel özelliklere dair durum tespiti yapıp eğilimlere yönelik çıkarımlar yapan bir dökümandır. 2007 yılından 2021 yılına kadar yayınlanan bu raporların içeriğinde AB üyesi ülkelerde ilgili yılda gerçekleşen terör faaliyetleri, bu kapsamdaki zaiyatlar, tutuklanan kişilere dair bilgiler ve yargılama süreçleri hakkında bilgilendirmeler mevcuttur. Bu kapsamda raporlar, terör türlerini "cihatçı (jihadist)", "sağ-görüşlü (right-wing)", "sol-görüşlü ve anarşist (left-wing and anarchist)", "etno-milliyetçi ve ayrılıkçı (ethno-nationalist and separatist)" gibi başlıklar altında sınıflandırılarak incelemekte olup devlet-destekli terörizm ya da COVID 19 dönemindeki aşırıcılık ve terör bağlantıları gibi farklı konu başlıklarında ilgili yıllara özgü durum tespitleri ve eğilimleri ortaya koymaktadır. Bu araştırma ilgili 15 raporun içeriğindeki kavramlar ve başlıklar nezdindeki devamlılık ve değişiklikleri ortaya koymayı ve AB üyesi ülkelerdeki terör faaliyetleri ve terörle mücadele konusundaki eğilimleri nitel ve nicel özellikleriyle derlemeyi amaçlamaktadır. Bu minvalde çalışma, raporların içeriğinin kurgusu ve söylemsel alt yapısına odaklanarak bir yandan düşünsel boyuttaki değişimi analiz etmeyi; bir yandan da sahada var olan gerçeklik kapsamında AB ülkelerindeki terör faaliyetlerinin ve terörle mücadelenin evrimine dair genel bir çerçeve çizmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Europol, Te-Sat, Terörizm, Avrupa Birliği

BARIŞTA GÜVENLİĞİN ÖNEMİ: KOLOMBİYA FARC BARIŞ SÜRECİNDE ESKİ FARC CİNAYETLERİNİN ANALİZİ

Başar Baysal / Ankara Bilim Üniversitesi

Özet

Kolombiya FARC barış süreci özellikle 2012 – 2016 yılları arasında icra edilen müzakereler sürecinde katılımcılık, kapsayıcılık, açıklı gibi birçok farklı hususta son derece başarılı bir şekilde ilerlemiştir. Ancak özellikle 2017 yılında FARC üyelerinin silah bırakması ve 2018 yılında Kolombiya'da yaşanan hükümet değişimi sonrasında barış sürecinin uygulanması konusunda önemli sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Yaşanan sorunların en önemlilerinden birisi de silah bırakan eski FARC üyelerinin güvenliğinin sağlanması konusundadır. Bu cinayetler barış sürecinin başarı ile icra edilebilmesinin önünde büyük bir engel teşkil ederken, ülkede yaşanan eski FARC üyelerinin yeniden silahlanması sürecine de etki eden önemli sorunlardan birisi olarak dikkat çekmektedir. 2016 yılında imzalanan barış anlaşmasında günümüze kadar 300'den fazla eski FARC üyesi öldürülmüştür. Bu çalışma eski FARC üyesi cinayetlerini analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda çalışma ülkede 2017-2020 yılları arasında öldürülen tüm eski FARC üyelerini inceleyerek bu cinayetlerle ilgili genel trend ve paternleri ortaya koymaktadır. Çalışma için geniş kapsamlı bir veri seti hazırlanmış ve eski FARC üyelerinin cinsiyetleri bağımlı değişken; bu kişilerin öldürüldükleri yerler; öldürüldükleri yerlerde aktif olan silahlı gruplar; bu yerlerdeki genel cinayet trendleri, uyuşturucu üretimi miktarları, sosyal lider cinayeti sayıları, zorunlu göç sayıları gibi hususlar bağımsız değişken olarak alınmıştır. Yapılan regresyon analizleri sonucunda cinayetlerin özellikle erkek eski FARC üyelerine odaklandığı, özellikle kokain üretiminin ve zorunlu göç sayılarının FARC cinayetlerinde etkili olduğu görülmüştür. Öldürülen FARC üyesi sayısı ile öldürüldükleri yerlerde yeniden silahlanan FARC grubu mevcudiyeti arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olması da dikkat çekici sonuçlardan bir tanesidir. Çalışma sonucunda ulaşılan en önemli bulgu Duque hükümetinin genel argümanı olan eski FARC üyelerinin öldürülmesinin ülkedeki genel şiddetin bir parçası olduğu ve bu durumun hedefli bir şiddet olmadığı söyleminin yanlışlanmasıdır. Çalışmada yapılan analizler eski FARC üyelerine karşı doğrudan hedefli bir cinayet trendinin olduğu ve bunun ülkedeki genel şiddet dinamiklerinden ayrıştığı şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: FARC, Kolombiya, Cinayet, Barış Süreci

KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Stratejik Araştırma Merkezi
SAM

KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İİBF

Uluslararası İlişkiler Bölümü

30 uluslararası ilişkiler bölümü 1992 .yıl

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ • 1955 • KARADENİZ TECHNICAL UNIVERSITY

#polir2022

Twitter: @IR_Congress

Facebook: IRCongress

www.ircongress.org

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Stratejik Araştırma Merkezi
SAM

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İİBF
Uluslararası İlişkiler Bölümü

5. SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER KONGRESİ

ÖZET KİTAPÇIĞI

14-16 Eylül 2022
14-16 Sept. 2022

www.ircongress.org

5th POLITICS & INTERNATIONAL RELATIONS CONGRESS

ABSTRACT BOOK